

Administrativă
 Tipografia
 Braşov, piaţa mare nr. 22
 Serviziile de redacţie au în
 vedere. La subscripţie nu se
 trimite
 Biroul nr. 36
 Braşov, piaţa mare nr. 22
 Inserate mai primează în Viena
 Anonimă Mose Haasenstein & Vogler
 (Ott. Wagn.) scrii Schick, Alois
 Janda M. Duka, A. Oppel, J. De-
 noby în Braşov: A. V. Gol-
 berger sau de la Editura Braşov
 în Frankfurt: G. L. Dombi; în Ham-
 burg: A. Steiner
 Preţul inserţiunilor: o seriă
 garzonă pe o coloană 6 ar.
 si 30 s. Imbru pentru a pu-
 blicare. Publicări mai dese
 după tarif şi învoială.
 Reclame pe pagina III-a o
 serie 10 ar. v. a. sau 8 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

(NUMERŪ DE DUMINECĂ 3)

„Gazeta” este în ra-care cu
 Abonamente pentru Anul: Ungaria:
 Pe un an 12 fl., pe doi ani
 24 fl., pe trei luni 3 fl.
 Pentru România şi străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe doi
 ani 80 franci, pe trei luni
 10 franci.
 Se prenumără la toate oficiile
 postale din intru şi din a ară
 şi la ad. colectorilor.
 Abonamentul pentru Braşov:
 la administraţie, piaţa mare
 nr. 22, etajul I.: pe un an
 10 fl., pe doi ani 20 fl., pe trei
 luni 3 fl. 50 ar. Cu anual în
 casă: Pe un an 12 fl., pe
 doi ani 24 fl., pe trei luni 3 fl.
 Un exemplar 5 ar. v. a. sau
 15 bani.
 Atât abonamentele cât şi
 inserţiunile sunt a se plăti
 înainte.

Nr. 16 — Anul LIV.

Braşov, Duminecă 20 Ianuarie (1 Februarie)

1891.

Braşov, 19 Ianuarie v.

Istoricul străin şi necunos-
 cător de firea poporului nostru
 trebuie să se mire când vede, că
 Românul cel autohton, băşti-
 naş, care este în maioritate co-
 versităre în Ardeal şi în părţile
 lui, a fost singur între limbile
 din Ardeal, care în cursul de a-
 tătea veacuri n'a avut în ţera
 sa proprie nici un drept ca naţiune.

Imprejurarea acesta o va ju-
 decă în defavorul nostru ca laşi-
 tate, trândăvia spirituală, lipsă de
 bonilă ambiţiune, neputinţă şi cine
 scie ca mai ce. Şi din partea con-
 locuitorilor noştri neromâni ni
 se fac în privinţa acesta aruncări
 batjocoritoare. Şi totuşi lucrul e
 prea firesc şi uşor de explicat,
 fără de acele presupunerii şi de-
 făimări necuviincioase.

Românul dela vatra sa stră-
 bună a adus cu sine şi păstrează
 până în ziua de azi în dauna sa:
 iubirea şi preuirea, peste toate cele-
 lalte ocupaţiuni omenesci, a agri-
 culturii. Astfel i-a plăcut a se
 aşeza la larg, la câmp şi nu în
 cetăţi strimte. N'a avut dără
 oraşe, aşa numite centre de civi-
 lisaţiune, unde, precum scim, se
 face politică, va se dăca se cōce
 ceea ce este a se dispune în ţera.

Neavându oraşe, n'a avut
 nici inteligenţă numărōsă, care
 să-şi apere drepturile, nici centre
 de apărare şi de ofensivă în timpuri
 de nevoi. Inteligenţa română fiind
 în minoritate mare faţă cu aceea
 a neromânilor s'a contopit cu
 acesta. Poporul a rămas fără
 de conducători, turmă fără de
 păstor.

O altă cauză a acelei surprin-
 dătoare privelise a fost firea paci-
 nică a Românului. El n'a urit
 nici pe Ungur, nici pe Sas pentru
 limba său religiunea lui, nici
 n'a pretins vr'odată, nici nu pre-

tinde ca cineva să-şi părăsească
 limba său naţiunea sa de dragul
 lui. Din contră el preţuesce atât
 de mult aceste două comori ale
 sale, încât nu vede bueros, când
 străinul se vără la ele. Până
 azi el îl ţine pe străin nedem-
 nă de ele.

Dă altă parte Românul vor-
 besce bueros cu străinul în
 limba lui, decât o scie. Nu dără
 pentru că nu şi-ar iubi limba sa
 proprie sau ar ţine-o pe cea străină
 mai vrednică decât pe acesta.
 Din contră el se foloseşte de
 limba străinului, când are de a
 face cu el, pentru că aşa dă-
 cându nu vrea să-şi tocască limba
 lui vorbindu-o c'un străin.

Firea lui pacinică l'a făcut,
 în fine, să rabde şi să trecă cu
 vederea pentru buna pace multe,
 prea de tot multe. Acestă inde-
 lungă răbdare a încurajat pe
 conlocuitorii săi neromâni a'li ne-
 socoti cu totul, a'li face să fiă
 rob în ţera sa proprie. Făcare
 venitură a fost şi a ajuns ceva,
 numai Românul ca Român a
 fost nimenea în ţera.

Schimbându-ne-am în privinţa
 acesta cel puţin în vremea nouă,
 în era libertăţii şi a constituţio-
 nalismului?

Nu, aprōpe cu nimic: Ro-
 mânul nostru încă nici a'li nu im-
 brăţiseză neguţătoria şi meseriile,
 ţine tot numai la agricultură.
 N'are deci nici măcar un oraş
 al său propriu; inteligenţa sa —
 care s'a sporit mult, ce e drept,
 în decursul timpurilor — e im-
 prăştiată şi mare parte dusă din
 ţera, cea rămasă aici e în mino-
 ritate faţă cu inteligenţa nero-
 mână. Eată de ce el nici astăzi
 nu pōte face politică cum se cade.

Românul învăţat de regulă
 vorbeşte 3—4 limbi: unguresce
 cu Ungurul, nemşesce cu Neam-

ţul etc. Nu-i vine nici în minte
 să pretindă dela străin ca să vor-
 bescă cu densul în limba română.
 Chiar cu neguţătorul, căruia îi
 aduce bani, cu măiestrul, căruia
 îi dă lucru şi de câştigat, chiar
 cu servitorul şi cu servitoarea lui,
 cărora le dă plată şi hrană, decât
 nu sunt Români, el nu vorbeşte
 românesce, ci în limba lor.

Intr'o societate neromână Ro-
 mânului nici prin minte nu-i ples-
 nesce a vorbi românesce, era decât
 se află în societate românescă
 unul său doi străini, de dragul
 lor îndată totă societatea con-
 versază în limba lor. Ba sunt
 ţinuturi unde cărturarii români,
 chiar şi preoţii, nici între sine nu
 vorbesc românesce, ca nu cumva
 auzându-i cineva să se afle prin
 acesta vătămat.

Cu solgăbirul, cu notarul, cu
 toţi judecătorii lui şi cu toţi ce-
 lalţi funcţionarii publici, cari i-au
 fost impuşi în era acesta a pa-
 triotismului de cincă pişule (50
 ar.) fiind căutaţi anume ca să nu
 scie românesce, Românul cărtu-
 rar vorbeşte liniştit în limba
 lor şi nici prin minte nu-i trece
 că decât toţi Români ar vorbi
 cu ei numai românesce, i-ar sili
 a-şi căuta pânea în alte părţi,
 unde se pot înţelege cu poporul
 în limba lui.

Românul inteligent scrie Un-
 gurul unguresce, Neamţului nem-
 şesce ş. a. şi află a fi lucru în
 rând, că dintre aceştia nici unul
 nu-i răspunde românesce.

Românul, când arangează o
 petrecere românescă trimite invi-
 taţiuni în toate limbile oraşului şi
 ale ţinutului, şi află a fi lucru prea
 firesc, că nimeni dintre neromâni
 nu se pōrtă cu aceeaşi urbanitate
 său omenia faţă cu el.

Sunt între Români cărturari
 şi de aceia, cari au bilete de vi-

sită în câte trei limbi din ţera, ca
 să potă trimite său să potă lăsa
 la fiă-care neromân bilet în limba
 acestuia; ei însă se indetulesc
 dela Neamţ cu bilet nemşesce,
 dela Ungur cu unguresce etc.

Indelunga răbdare a Român-
 lui a adus cu sine, că de 22 de
 ani, de când i-se impun cu droia
 dirigători de aceia, cari nu pot
 răspunde oficiului lor, pentru-că
 nu pricep limba poporului, nu
 s'a făcut cu puţin excepţiune
 mai nimic din partea ţinuturi-
 lor, cercurilor şi comunelor
 române, precum şi a indivizilor
 pentru apărarea reală şi de fapt
 a dreptului de limbă încălecată, şi
 atunci când dintr'o parte său alta
 s'a pusă cestiunea de limbă faţă
 cu adversarii noştri, această faptă
 n'a aflată răsunsetu convenit în toate
 părurile poporului nostru.

Şi acesta greşită iubire de pace
 şi indelungă răbdare ce urmări
 are? Etă-le:

În Ardeal, unde şi petrele ar
 trebui să vorbească românesce, în
 locuri publice cercetate de inteli-
 genţa noastră de abia mai au
 vorbă românescă. Câte un băe-
 tandru cu guler pestriţ dela
 postă, îi prescrie în ce limbă să-
 adresezi epistolele; alţi băetandri
 dela calea terată te învaţă în ce
 limbă să vorbeşti cu dumnealor,
 când ceri bilet de călătorie; câte
 un mētosagos hētszilvafas pus
 în pita comitatului, după ce şi-a
 isprăvit prunii, auzându-te vor-
 bind românesce îi ţine prelegeri
 despre „patriotism”; în fine şi
 cea din urmă cală de cismar îi
 jură, că numai ideia de stat a
 vestitului Beksics ne va mântui,
 că 11 milioane de Nemaghari tre-
 bue să se contopescă cu cele 6
 milioane Maghari etă numai aşa
 cu „changé marsu”, la porunca
 guvernului şi a partidei sale.

FOILETONULŪ „GAZ. TRANS.”

Pipēruşu Petru.

Poveste.

A fost ce-a fost.

A fost odată un ciosu*) şi acela
 avea trei feciori. Decă avea trei feciori
 el i-a învăţat pe pădure, să-şi scie rēn-
 dul şi după mōrtea lui să rămână în
 ciosă. Odată, când s'au luat pe pădure
 să luiră ore unde pe un capet de vale
 şi le duse bătrānul, tata lor: „acum,
 dragii mei, eu simt, că lumina mea se
 apropiă de capet, dără decât a fi şi a fi
 să mor, voi pe locul acesta ori ce vreme
 grea v'ar acuprinde, să nu inoptaţi.”

Aşa bătrānul a murit şi feciorii
 l'au îngropat cu cinstă mare ca pe un
 părinte şi după mōrtea lui era se iau pe
 pădure şi inopteză chiar pe locul acela,
 pe o vreme de ispită cu trāsnete şi cu lu-
 mină şi cu o ploia, de mâna vāile.

„Fraţilor”, duse cel mai mic,
 „acuma unde se mergem, că-i nōpte şi-i
 întunecut de nu-ţi veđi cotul! Fără de
 Dumneđu sântul ce a vrē, eu vē
 dicit aşa, că de aci se nu ne clătim,

*) Ciosu=păzitor.

c'om da în orece gropă, ori ni-a eşi în
 cale vre-o fēră şi ne face capetul.”

„Bine dicit, fratele nostru”, duseră
 cei doi, şi se culcară jos cu puscile
 lângă olaltă. Cei mai mari cum se culcă
 se şi uită adormi; cel mai mic nici
 de căt. Vorbele tātāne-sēu i sunau ca
 un olopoşel în ureche şi ori căt se
 încerca să dormă, nu putea. El se uita
 în dreapta şi în stānga şi cum se uita,
 vede de cătră capetul vāii două lumini
 ca doi sor venind înfiorător mai a-
 prōpe, tot mai aprōpe.

El nu pută să dăca alta decât
 „Dōmne ajută-ne că perim!” Grāind
 aşa, luă toate puştile lângă sine, şi întâi
 luă pe a lui, că-i scia rēndul mai bine.
 Slobōde şi nimeresce un bălaur cu
 soldii de aur. Bălaurul atunci se face
 colac, ca cu o săritură să sară la el;
 el slobōde o a doua puşcă şi l'ă rāneşce
 sub sold. Cu a treia îl dobōră şi
 luă cuţitul şi-lă implantă în inimă
 şi a curs atāta venin, căt era să inee
 fraţi. Atunci luă cuţitul şi făc după
 fraţi lui un şanţ, să nu se inee şi era
 se puse la pāndă. Ploia curgea ca din
 găletă, de l'a străbătut până la piele
 şi-i era frig.

Ce să facă? ar face foc — amna-

ru-i acasă. Se suie dără într'un copac
 şi dă o tircōlă cu ochii dōră va vedē
 undeva foc. Se uită, se uită jur
 împrejur şi în urmă vede departe cătră
 među de nōpte o zare. Face cu mâna
 semn înacolo să scie încōtro să apuce
 şi se iee înainte. Cāndu-i la jumēte de
 drum, se tēlnesce cu două muieri bā-
 tēndu-se cu două sucitori; una albă ca
 ziua, alta nēgră ca nōptea. Era Dina şi
 Nōptea. El prinde şi le desparte.

„Hoi, muieri, ce v'ă bateţi?”

„He!” duse una, „cum să nu ne ba-
 tem, când eu vrē, că vēră să fiă nōp-
 tea scurtă şi ziua lungă, ca omenii să
 potă căta ce să mance peste ernă.”

„Eu eră,” duse Nōptea, „vrē să fiă
 vēră ziua scurtă şi nōptea lungă, ca o-
 m nū să nu se rupă cu lucrul.”

Vēdēnd Pipēruşu Petru, că cu im-
 păcarea face isprava celuia ce taie lemne
 cu forfecile, le lēgă pe amēdou cu mā-
 nile la spate, şi le întōrce cu spatele
 una cătră alta.

„Aşa!” duse, „acum staţi aci pān'oi
 veni la voi. Tu, nōpte, ce vreme-i
 acum?”

„Među de nōpte.”
 Tot među de nōpte să fiă pān'oi
 veni napoi, că eu mē duō.”

S'a dus până la foc. Focul era
 din 12 stānjini de lemne şi lângă foc
 dormiau doispre-đece smei, tot smeul
 cu capul la picioare.

Pipēruşu Petru n'a dicit nimic ei
 apucă un jar şi o luă napoi. Dără cum
 a apucat jarul, un cărbune a picat
 pe pātece la acela pe lângă care l'a
 tras. Focul a ars şi-a sfirătit; smeul
 s'a trezit şi şi-a întins mâna după el.

„Hoi, omule, cum ţi-ai dus foc
 neîntrebat de nimeni? Omen au fost
 aici, trebuia să te întreb.”

„Vrut'am să cer” duse Pipēruşu Pe-
 tru, „dără am vēcut, că dormi şi mi-a
 fost greu să vē scolt, că am auđit,
 că-i pēcat să tređesc omul, când dorme
 dulce.”

În vorbele lor se trezesc smei toţi
 şi se apucă, să-şi facă legea, cum de a
 dus foc ne'trebat. Legea era scurtă,
 unul dăca să-lă ardă de viu, altul să-
 iee capul şi alu treilea să-lă chinēscă
 până va peri.

În urmă se află unul şi duse: „noi
 să-lă lāsăm în pace, decât a face ce-om
 duse.” La asta tăcură toţi, ér smeul,
 care bagu sēmă era căpitanul lor, porni
 vorba mai departe aşa: „mē voinicule
 noi şi-om da ţie bună pace, decât-i putē

Îngăduirea și îndelunga răbdare a noastră în privința limbii și a dreptului ei stăntu, nu este oare cea mai mare prostie în veacul acesta al Kulturęyleturilor și Kişdedovurilor?

A sosită timpul să vedem odată șovinștilor unguři, că în Ardeal și părțile lui, noi Românii suntem cei mai mulți, și folosindu-ne numai de limba noastră, să-i convingem, că nici odată nu ne vom lăpăda de ea, nici chiar atunci, când ni-ar pune la spate fie-căruia câte un „kulturegylet” și un „kişdedovo.”

A sosită timpul să înțelegem odată, că numai apărându-ne limba strămoșească ne putem apăra neamul de peire, numai jertfindu totu pentru susținerea și înflorirea limbii noastre românești putem să ne așteptăm și noi la un viitor fericit, vrednic de noi și de omenire.

CRONICA POLITICĂ.

Miscarea, ce s'a început săptămâna trecută în sinul poporului român prin protestul alegătorilor români din comitatul Brașovului în contra proiectului de lege pentru Kişdedovuri, vedem cu bucurie, că se continuă. În săptămâna aceasta s'au întrunit alegătorii români din cercul Sebeșului săsescu și alu Caransebeșului în număr foarte mare și cu unanimitate au protestat în contra proiectului de lege maghiarisatoru. În săptămâna viitoare, pe ziua de Marți sunt conchiamați la Sibiu alegătorii români din comitatul Sibiuului totu în cestiunea Kişdedovurilor.

Intr'aceea deputații unguři s'au grăbitu a primi întregu proiectul de lege alu d-lui Csaky. În ședințele de Joi a mai fostu vorba numai de aceea, cum să se facă rugăciunile și la cererea catolicilor s'a hotărît, ca în asilele confesionale să fiă și rugăciunile confesionale. Deputații guvernamentali, G. Szerb, I. Beles, Silviu Rezei, Veghsö, Ratz și opoziționalu P. Mihály, cari au suptu lapte dela mame române, nu și-au deschis gura nici unul, par' că i-ar fi încremenit Dumneșu. I-au datu de rușine până și Sașii guvernamentali.

Archiducele austriacu Francisc Ferdinand d'Este, viitorul moștenitoru alu tronului împărătescu și regescu, va merge în curându la Petersburgu spre a face o vizită Tarului rusescu. Acestu pasu se tălmăcesce așa, că Austro-Ungaria vo-

iesce a se apropia de Rusia. Acestu înțelesu ilu dă și „Hamburger Nachrichten”, una din foile lui Bismarck, călătoriei arhiducelui austriacu. „Austro-Ungaria”, dice acestu fôia, „vrea să și asigure putința de a trăi în amioișă cu Rusia. De aceea ambasadorul austro-ungaru din Sofia a sprijinit plângerile ruseses în contra Nihilistilor din Bulgaria. Fôia bismarkiană vede orecare legătură în faptul că Austro-Ungaria pretinde dela Germania grele jertfe economice și tot odată se apropia de Rusia. De aceea, dice, Germania să stăruescă a susține bune relaționu cu Rusia, căci poziția preponderantă a Germaniei în alianța triplă, față cu Austro-Ungaria, se întemeiază pe aceea, că Germania ori-și-când se poate înțelege cu Rusia. Ținuta Austriei s'ar schimba decă ar sci, că podul între Berlinu și Petersburgu este dermatu. Germania ar fi atunci în pericolu chiar de a atârna de Austro-Ungaria.

Fôia cehă din Moravia „Moravska Orlice” e foarte îngrijată de sôrtea Slovacilor din Ungaria, frații cei mai apropiați ai Cehilor. Intr'unu articulu aspru și infocat în contra Ungariei, numita fôia scrie între altele:

„Unde e ajutoru și sprijin pentru Slovaci? Ei sunt părăsiți chiar și de frații lor cei mai apropiați, de Cehi; ei sunt singuri în luptă. Totu li-s'a luat; școlile medii li-s'au închis, școlile loru populare au fost maghiarisate, reuniunile loru disolvate, averea loru confiscată. Ei sunt chinuți și asupriți și când se ivi ideia, ca ei să și înființeze unu gimnasiu slovacu din propiele loru mijloce, adunară 28 000 florini și acesta fără de ajutorul fraților Cehi. O de aru auși aceștia strigătele după ajutoru într'unu timp, când gâdele își ridică mâna spre a da ultima lovitură dreptu în inima Slovacilor, o de s'ar ridica prin iubirea frățescă din nou ceea-ce li-s'a răpită Slovaciloru prin rătăcirea omoritorilor loru!”

Din dieta ungurescă.

(Desbaterea proiectului de lege pentru Kişdedovuri.)

La 19 Ianuarie st. n. s'au începutu în dieta ungurescă din Budapesta desbaterile asupra fâimosului proiectu de lege pentru înființarea asilurilor de copii, séu—cum le dice pe unguresce—Kişdedovuri.

Din capul locului a spusu ministrul învățământului Albin Csaky, că scopul pentru care vrea elu să aducă această lege a Kişdedovurilor, este ca pe copii, cari nu sunt unguři, prin petreceri și jucării să-i dede încă din anii cei mai fragedi dela 3—6 în limba

ungurescă, pentru ca astfel după ce voru începe a umbla la școlă, cu atât mai ușor să potă învăța acolo limba ungurescă, — cu alte cuvinte să se facă unguři.

Atăta li-a trebuitu deputaților unguři. Ca și nise lupi se aruncară ei toți de tôte părțile, bătându în palmi și strigându câtu îi lua gura, că primescu proiectul de lege alu d-lui Csaky; totu ce-i spre înaintarea maghiarisării și totu ce țintesc la stingerea vieții naționale a popórelor nemaghiare ei primescu cu ochii închiși.

Deputații sași din Ardél în mare parte au vorbit în contra proiectului de lege și s'a încinsu între ei și între deputații unguři o luptă, care li-ar fi făcutu mare cinste Sașilor, decă unii dintre aceștia n'ar fi umblat cam cu doi bani în trei pungi, vrându să și apere și naționalitatea lor, dér tot odată să fiă pretinți și cu dușmanul, care le atacă această naționalitate. Excepțiune a făcutu d-lu deputatu Iosef Filtsch, care mai hotărît și mai bărbătesc decâtu toți ceilalți deputați sași li-a spus o Ungurilor verde 'n față, că ceea ce vreau ei cu Kişdedovurile lor este pe de o parte lucru păgănescu, ér pe de altă parte e lucru de risu. Fia-care scie, dice d-lu deputatu Filtsch, că mai multu ca jumătate din populațiunea patriei noastre, afară de Croația și Slavonia, nu face parte din sêmnia maghiară și nu vorbesce limba maghiară. Faptul acesta nu se poate șterge din lumea aceasta. D-Vóstru credeți, că-lu veți pute șterge, dér vă înșelați. Cum credeți d-vóstru lucru cu putință, ca locuitorii mai puțin ai unei țări, cum sunteți d-vóstru să faceți pe partea mai mare a locuitorilor să primescă limba și naționalitatea d-vóstru? Drumul, pe care l'ați apucat nu vă va duce la scopu. Căci decă cu sila vreți să faceți pe alți ca să învețe unguresce, aceștia voru priunde ură și se voru împotrivi din ce în ce mai tare. Decă vreți ca popórele nemaghiare să vă iubescă, atunci omeniți-le și vă purtați cu ele ca cu nise frați și noștri; ér nu ca cu nise dușmani.

Așa a vorbitu d-lu deputatu Filtsch, dér numai unul s'a mai găsit în întregă dieta, care a vorbitu mai hotărît ca și elu. Acesta a fostu d-lu Ludovicu Mocsary, „corbulu alb” între unguři, care îngrijat de sôrtea patriei și a națiunii sale, li-a spus și cu ocaziunea acestu deputaților unguři, să bage bine de sêmă, că drumul pe care au apucat ei pote să ducă la mare primejdiă patria și națiunea ungurescă.

Ministrul Csaky vrea să împovăreze pe locuitorii acestei țări cu dări noue, poruncindu-le să și înființeze Kişdedovuri. Lucrul acesta, dice Mocsary, nu se pote ierta, pentru-că destul de împovărată este populațiunea cu dări și nicidcum nu este iertată a mai pune pe umeri bietului popor încă unu aruncu de dare de 3% pe sêma Kişdedovurilor. Ceea ce dice ministrul, că Kişdedovurile voru împuțina mortalitatea între copii, sunt numai vorbe góle, pentru-că — dice d-lu Mocsary — copiii moru nu pentru-că nu au Kişdedovuri, ci pentru-că nu au pâne. Până când nu se va spori averea și bunăstarea ómenilor, până atunci locuitorii acestei țări nu numai că nu se voru spori, ci voru emigra mereu în România, în America și mai scie Dumneșu unde.

Dér, dice mai departe Mocsary. adeveratul scopu alu Kişdedovurilor este ca să maghiariseze pe copiii nemaghiar. Lucrul acesta nici-decum nu se pote ierta statului și legiuitorilor unguresci, căci în țera acesta sunt și alte popóre cari țin la legea și la limba loru tocmai așa, ca și Ungurii. În 1879 amu introdusu limba ungurescă în școli, dér maghiarisat amu prin asta pe cineva? — Nu! Așa nu vomu pute maghiarisa nici cu Kişdedovurile, ci numai vomu mai turna oleu pe focu și vomu ațita și mai multu naționalități asupra noastră. Nu Kişdedovuri, d-lor dice Mocsary, să nu silim noi pe naționalități, ca să învețe cu de-a sila limba statului, ci statul să se cobóre până la naționalități și să întocmescă așa trebile, ca fia-care să și potă căuta dreptatea în limba lui. Aceasta așa se cuvine, așa o cere legea de naționalitate dela 1868 și apoi legea trebuie să fiă lege și celor ce aduc legi nu le este iertată a dice, că legea aceasta nu trebuie băgată în sêmă!

Acum se aruncară deputații unguři cu tóta furia asupra lui Filtsch și mai alesu asupra lui Mocsary. Beóthy Akos învinováți pe Mocsary, dicându că acesta s'a dat de partea dușmanilor națiunii unguresci, și că elu ar vrea să sfășie statulu ungurescu și să-lu împartă între naționalități. Secretarul de stat Berzeviczy Albert recunoscu, că Kişdedovurile au și scopul de a maghiarisa. Maghiarisarea, dice Berzeviczy, este politica guvernului și până când guvernul va urmări această politică, elu pote fi sigur, că toți deputații ilu voru sprijini și ilu va sprijini națiunea întrégă, pentru-că întrégă națiunea ungurescă sprijinesce politica de maghiarisare. Sfátu dér pe Filtsch și pe cei ce țin cu elu, ca să se

face, ce nu putem noi doispre-șecce de 12 ani!”

— „Și ce ar fi aceea?”

„Să furi pe fata împertului Roșu, care are o curte, ce se întorce pe unu picioru de cocoșu cu ușile spre rãcóre, cu ferestrele spre sóre.

Elu dice atunci așa: „da ce are acolo de n'o puteți fura, și cumu e starea ei?”

— „Așa, că are unu ținou și unu cocoșu. Când intrăm, ținul bate, cocoșul cântă, fata se trezesce, și oătă cătăniă are tată-séu, tótă ni-o școlă în capu.”

„Fraților, voinicilor, dice Piperușu Petru, eu lucrul acesta l'oiu face, dér numai așa, decă mi-ți ajuta și voi.”

— „Sângele nostru și paloșele noastre,” strigară smei.

„Bine; aduceți-mi déră o scară și unu paloșu. Care aveți mai bunu paloșu?”

— „Eu”, dice căpitanul, „că poți tăia cu elu o sută de ómeni, că nu se tocește, nici se știrbă.”

„Adă-lu încóce și după mine.”

Se duc până la curtea împertului Roșu.

„Ajuns am?”

„Ajunsu.”

Piperușu Petru proptește scara de părete și se suie în sus. Cum se suie

ținul ilu simțește și începe a bate. Elu pune pușca la ochi și-i dă focu. Cocoșul cântă, — 'i dă focu. Se pune apoi la ușă și strigă smeiilor să vie. Vinu smei totu unul câte unul ca oile la strungă. Care cum vine, 'i ia capul și-lu aruncă în grădină până-i omoră pe toți. Atunci se duce și ia inelul dela fată și-lu pune în degetu; ia corónă de aur de pe cap și-o pune în straiță, apoi se duce la focu și ia focu câtu 'i trebuie. Se duce până la muier.

„Ei cum v'ați împăcatu?” dice elu.

— „Nu ne-am împăcatu nici cum, ci, stăm pe lângă aceea, ce am spusu.”

„Bine, decă nu v'ați împăcatu, așa să fiți, cum vă voiu împăca eu. Tu Diu fii érna scurtă, ca ómenii să nu mânance totu ce cată, éră véra fii lungă, ca să putemu lucra de ajunsu. Lipsele noastre-su multe, greutățile și mai multe și de n'om căta véra, n'om avé ce mânca peste érna.

Tu, Nópte, fii véra scurtă, ca să nu ne molesim prinu somn puterile, ce ne trebucescu la lucru, éră érna fii lungă, ca să ni-se plinescă vreme și câte de-o poveste.”

Așa s'au împăcatu ziua cu nópte, așa-su și până în ziua de astăzi.

Piperușu Petru s'a dus apoi la frații săi și le-a făcutu focu de i-svân-

tat și după-ce i-a svântat i-a trezit și mérgă acasă, că era ziua mare.

Pe drum, cum mergeau cătră casă, odată numa ce vede că-i singur și că frații nu-su nicăiri. Se uită în tôte părțile, nicăiri nimic; 'i strigă pe nume—nimicu pe lume. „Sfinte și Părinte, cum getă în sine, d'apoi, că eu mi-am perdut frații cu vorba în gură?! Dér cum se face asta, de n'au sciutu veni după mine? — Asta mi trebuie, că nu m'am zolit destul de-a séră, să mai zolescu și cu ei să-i cautu!”....

Se ia după ei să-i caute, totu întrebându și ispitindu. Adece frații lui au fostu zăpsitu chiar la mama bălaurului acasă, unde decă s'au băgat, au cerut apă. Ea în locu de apă li-a dat otravă. Când i-a vëdutu intrându pe pörtă, ei tare bine i-a părut, că avea pe grindă doi corbi și acelora în tótă ziua trebuia să le dee două capuri de om, că de nu, ilu mâncau pe alți ei.

Cum au beut ei otrava, au murit. Baba li-a scos maiul și plămânile și le-a băgat într'o desagă; carnea a dat'o corbilor. Asta a fostu astăzi la médădi.

Cum e mâne la médădi, sosesc și Piperușu Petru. Da corbi de pe grindă totu croncâniu și se aruncă să prindă pe baba de capu unde nu li-a dat capu

de om. „Corbilor, corbuților, dice baba, capul meu, rogu-vé, nu-lu cereți și nici capu de om, că étă-lu vine frațele celu mai mic și nu sciu cum o fi, că asta-i umblat și-i învățat.”

Bine nu gătase vorba, Piperușu Petru deschide ușă.

„Noroc bun, maica mea și draga mea.”

— Să ai noroc, feciorul meu, șed și odihnescu.”

„Ședere-ași, maica mea și draga mea, că su trudit și su ostenit, dér de alta m'ași ruga eu. M'ași ruga, să-mi dai sălaşu peste nópte.”

„Dați-oiu!”

Colea de cu séră, Piperușu Petru scóte unu iepure, ilu pune în frigare și se apropia de focu. Baba încă scóte din straiță óre-ce, — unu broscoiu câtu o rață — ilu trage în frigare și se apropia și ea de focu.

Piperușu Petru începe a întorce iepurele în frigare. Baba încă întorce broscoiul și descântă: „ce-oiu pița eu, fi mănca tu; ce-i pița tu, oi mănca eu.”

„Ba nu, babă, ci ce-oiu pița eu, oi mănca eu; ce-i pița tu, fi mănca tu.”

Dela o vreme baba ilu lovesce cu broscoiul peste gură de-i și pică mustețele unde l'a ascinsu. De-atunci este locuțulu ălgol între mustățile ómenilor.

Atunci Piperușu Petru apucă iepu-

Impace cu această politică de maghiarisare, fiindcă și așa nu o pot schimba.

Ministrul Csaky dîse, că elu nici nu vrea să stea de vorbă cu omeni ca Filtsch și Moosary, cu acești omeni elu nu consimte și nu se va pute întelni cu ei niciodată. Mai depe dîse ministrul, că elu ar fi datu acestui proiectu de lege unu nume, din care de-adreptulu să se vadă, cumcă scopulu lui este maghiarisarea, dîr n'a pututu face acêsta, deorece proiectulu de lege urmăresce și alte scopuri și numai în parte urmăresce scopulu de a maghiarisa.

Deputatul Herman Otto sfătui pe Filtsch și pe soții lui de principii, ca să se maghiariseze și atunci voru fi apărăți în drepturile lor pînă la cea mai desvîrșită margine a etății omenesce. Totodată ceru Herman, ca legea de naționalitate dela 1868 să se ștergă cu totul, de-o parte pentru ca să nu mai aibă nisece omeni ca Moosary pe ce să mai călărescă, ér de altă parte pentru că legea de naționalitate a făcutu numai să crească cornele naționalităților.

În asemenea modu au vorbitu deputații unguri din dieta unghurescă 5 zile de-arîndulu, pînă când în fine; la 23 Ianuarie n., toți deputații unguri s'au ridicatu și în unire, au votatu toți ca unulu proiectulu de lege pendru Kisdedovuri, primindu-lu ca basă a desbaterei speciale.

Pentru răspîndirea numerilor de Duminecă ai „Gazetei Transilvaniei“.

Mai mulți bărbați generoși, pîtrunși de nobila dorință de a deștepta cătu mai multu în poporul nostru gustulu de cetire și a contribui astfel la înaintarea lui, aflară potrivitu pentru acestu scopu numerii de Duminecă ai fôiei noastre și se grăbiră a veni întru ajutoru, pentru a face ca aceștia să se potă răspîndi și în păturile cele mai sărace ale poporului nostru.

În scopulu acesta s'a luat u frumôsă inițiativă în Brașov, unde la una dintre restaurațiile mai bine cercetate de Români, din partea unor amici ai poporului nostru s'a introdusu o pușculiță (outință de păstrare, disc, mut), în care ocașionalu se adună cruceru dela oșpeți. Sumele adunate pe acêsta cale suntu destinate pentru abonamente la numerii de Duminecă ai „Gazetei“ pe sîma acelor localități romănesci, unde fiă din lipsa de mijloce, fiă din alte cauze încă n'au străbătutu foi romănesci.

Acêsta frumôsă ideeă avu deja în primele șese săptămîni rezultatulu, că

din banii adunați s'au pututu plăti optu abonamente pe anulul întregu pentru numărul de Duminecă, în sumă de 16 florini v. a., care sumă primindu-o în ajutoru anulului nou, amu dispusu a se espeda fôia noastră la următoarele adrese: 1. Comunei bisericesci gr. cat. în Dumbrău. 2. Școlii elementare române gr. or. în Magôgea. 3. Comunei bisericesci gr. or. în Uzonu. 4. Școlii confesionale gr. or. în Măieru. 5. Învătătorului Savu Mustăț în Remete-Pogoniciu. 6. Învătătorului Dimitrie Mandea în Porumbacuța inferioară. 7. Bibliotecii dela școla normală română confes. în Cămpeni. 8. Comunei bisericesci din Ligetu (comitatulu Timișu).

Dela d-lu Nic. Eremia din locu și dela unu anonim u 2 fl. pentru unu număr care se trimite: Școlii române din Bacifalu.

Dela d-lu Iancu I. Babeșu din Azuga, 4 fl. pentru două esemplare ce se trimittu 1) Învătătorului Nic. Cismașu în Gyula-Varșand. 2) Comunei bisericesci în Fundata.

Mai avem și alte abonamente de felulu acesta, între cari amintim lista Românilor dela Brăila ce ni-s'a înaintatu la începutulu anulului prin d-lu G. Avesalonu și pe care o vom publica în numărulu de Duminecă viitoare.

SCRIERILE PILEI.

Convenirea colegială, ce a arangiat u Joi sêra Reuniunea de gimnastică și de cântări din locu sub presiadulu d-lui profesor A. Barseanu, a reușitu foarte bine. Programulu, pe care l'amu anunțatu în Nr. 12 alu fôiei noastre, fu executatu din partea corului mixtu alu Reuniunii cu o destoinicie și esactitate, care i face onore conducătorulu sêu, d-lui profesor de musică N. Popovici. Dintre frumosele poesii populare de G. Musicescu, cari peste totu au plăcutu foarte multu, mai viu aplaudată a fostu „Nevasta care iubesc“, pe care corulu la stărînta publiculu, a trebuit să o repeteze. Numărulu din urmă alu programulu: de Moudry, a căru compoziție mai complicată, arangiată în 5 cantece pentru solo, coru, piano și quartetu de viole, a reușitu escelent u și cu efect u, lăsându o bună impresie publiculu. Solurile le-au cantatu d-na Lengeru (sopranu) și d-lu profesor Popoviciu (baritonu). Amendoi soliștii au fostu viu aplaudați din partea publiculu. La pianu acompăniă d-ra Maria Boambenu cu multă dibăciă, despre care deja de repetate-ori a datu escelente probe. În general u, corulu a

amusatu foarte multu publiculu, care la rîndulu sêu la remuneratu cu aplause șgomotose, ér domnulu dirigentu alu corului fu caldurosu felicitatu pentru esacta conducere. După produțiune urmă dansulu, care se continuă pînă tîrziu după meștulu nopții cu o vioiciune deosebită. Petrecerea a fostu bine cercetată. Dintre oșpeții streini amintim pe d-lu generalu de Pokay, d-lu comite supremu Maurer etc.

Liga culturală a Românilor. După cum oțimim în diarele din Bucuresci s'au întemeiatu aprupe în tôte orașele din Romania Secțiuni ale legii. În ziua de 20 Ianuarie se va ține în Pitești o întrunire pentru a se crea și acolo o astfel de secțiune

Unu nou coru de plugari. Din Șomfalnu (com. Bistrița-Năsăudu) ni-se scrie, că cu finea anulului 1890 s'a înființatu acolo unu coru bisericesc de plugari din 45 de membri, juni și bărbați în etate pînă la 45 de ani. Corulu funcționează sub dirigența d-lui S. P. Șimonu, mai avîndu unu conducătoru estern u și doi subconducători. Corulu cântă la liturgiă tôte respunsurile precum și unele cântări funebrele la înmormîntări.

O fôia pentru copii. În curîndu va apăre în Bucuresci o fôia bilunară ilustrată „Amicul Copiilor“, redactată de D-nii Z. C. Arbure și St. Basarabeanu, cu colaborarea d-lor B. P. Hașdeu, Th. Speranță, Ioan Gherea și a mai multor literați de frunte. Unu prospectu amănunțitu privitoru la acêsta nouă fôia atătu de necesară va fi distribuită, dîce „Adevêrul“, în zilele aceste. Clîșeurile pentru „Amicul Copiilor“ selucrăză la Parisu.

Demonstrațiune pentru ministrul Baross. Tinerimea universitară din Budapesta va arangia o demonstrațiune importantă pentru ministrulu de comeriu Baross Gábor. Comitetul însărcinat u executarea demonstrațiunii va convoca o adunare „imposantă“ a tinerimei, în care voru da votu de încredere ministrulu pentru politica sa națională. La demonstrațiunea acêsta a datu ansă, dîce „Egyetértés“, împejurarea, că ministrulu de comeriu a fostu de mai multu ori „atăcatu din partea Austriacilor“.

Viitorulu pimate alu Ungariei. În loculu primatului Simor dela Strigoniu,

care a răposatu șeptemăna trecută, guvernulu unghurescu, după cum se scrie din Budapesta, are de gând u să numescă Pimate pe unulu dintre acei Episcopi ai Ungariei, care ofere mai multă garanță, va sci să facă o politică bisericescă amăsurată dorinței guvernului. În înțelesulu acesta, unii dintre corifeii dela guvern u cred u, că cel u mai potrivit ar fi metropolitulu Somassa dela Agria, ér alții cred u că mai bun u decâtu toți ar fi episcopulu Schlauch Lörincoz, marele Kulturregyletist dela Oradea-mare. În totu casulu, se dîce, că numirea noului pimate se va săvîrși nu peste multu timp u.

Se vede trêba, că guvernulu unghurescu se străduesc din tôte puterile să pună în fruntea bisericii nu atătu predicatori ai cuvîntului lui Dumneșeu, cătu mai multu, predicatori ai ideei de maghiarisare.

Nu vè jucați cu arma! Din Căpalna de jos ni-se scrie: În 25 Ianuarie n. c. locitorulu de aici Augustinu Munteanu împreună cu soția sa se duseră în povești la unu fauru vecinu alu lor u, dîr faurul nu era acasă. Pe când femeile se puseră la povești, pe atunci Augustinu Munteanu încep u să jöce cu o pușcă, pe care păduraru curții o trimise la fauru ca să o curețe. Pușca era cu două țevi, dintre cari una era încărcată, ér cealaltă era golă și ruginită. Bărbatul ținti în glumă pușca asupra soției sale, și trase cocoșulu, creșîndu, că pușca nu se va descărca, dîr ea se descărca și rani pe biata femeie într'unu modu îngrozitoru. Falca din jos u, cu limba și dinții din gură au fostu împrăștiate prin casă. Nenorocita abia mai are chipu de om u, ea suferă grozav u și numai cu ochii pöte da semne de viață.

Produțiune școlară la sate. În 6 (18) Ianuarie c. elevii și elevele dela școla română gr. cat. din Ighiu, sub conducerea Zelosului învățatoru Ioan Domșa, au arangiat u și în anulul acesta o produțiune în dialoguri. Produțiunea, după cum ni-se scrie a reușitu foarte bine și micii școlari împlură de bucurie inimile părinților lor u. La produțiune a luat u parte mai întregu poporul romănu din Ighiu, ba erau de față și oșpeți de prin comunele vecine, cari toți au rămasu foarte mulțumiți. Venitul u a fostu de 12 fl 17 or., cari se voru întrebunța pentru

rele și na cu elu în ochi la baba, de o și orbesc. Încă s'fria unsorea iepurelui pe fața babil, când Pipêrușu Petru se și aruncă la ea, mî-o pune între nisece obești de fier și începe a o ispiti despre frați.

„N'au venit u aici, puilulu meu, nici cu ochii nu i-am vîdutu“.

O stringe o lécă și éră întrêbă:

„Unde mi-su frații, babă?“

„Nu mă ciunta de dîle, puilulu meu, că-ți spun u, că nu i-am u vîdutu“.

Éră o mai stringe.

„Unde mi-su frații, babă?“

„Rögă-te de corbi ceia, că ei țî-ortu spune unde s' u“.

Pipêrușu mână sbor u cu corbi de pămînt u odată i-au ieșitu frații mai mândri și mai frumôși, de cum au fostu.

„Spune-mi babă, cum s' i înviu?“

„Invie-i așa, că-i lua maiulu și plămănele din desaga de colo și li-atinge oefa cu ele“.

Pipêrușu Petru a luat u maiulu și plămănele și și-a înviatu frații și după ce i-a înviatu, dete babil unu pumn u potrivit la loculu lui, coala în tîmplă, deodată i s'a înecat u graiulu pe veciă.

Tata fetei aflîndu despre cele ce s'au întîmplat u, cum adevă că cineva a omoritu smeii și i-a făcutu grămadă în grădină; cum a scos u inelulu de pe de-

getulu fetei și i-a luat u corôna de pe cap u, a trimisu carte în tötă împêrăția, că acela, la care s'ortu afla lucrurile acelea, să vină, să-i dea fêta și jumătate împêrăția. Cărțile totu au umblatu, nime nu s'a aflat u, că la ei n'au ajuns u, ședîndu în pădure. Când au gătat u cărțile de umblatu, dîce împêratulu cătră sfetnicii sêi: „miru-mê și éră mă mir u, că în tötă împêrăția, am cercatu și nime nu s'a aflat u, care să fi făcutu lucrulu acesta. Unu voinic u într'o țêră și nici pe acela să nu-lă cunoscu și să nu-lă pot u cinsti“.

„Iertare capulu meu, înălțate împêrate, dîse unu sfetnic u bătrănu și bărbos u; cărțile încă n'au umblatu întreaga împêrăția, oă eu cunoscu trei feciori de cios u cu casa în pădure și aceia încă n'au fostu aici“.

— „N'au fostu?“

„Nu!“

— „Să vină îndatu“.

Îndatu și trimisă carte după feciori și după ce au venit u, însuș împêratulu începe a i întreba: „care a-ți făcutu lucrulu acesta și la care-su semnele?“

„Eu!“ dîse cel u mai mic u, și scöse inelulu de pe deget u și corôna din straiță și le pusă înaintea împêratului.

„Bine, puilulu meu, decă ai scos o din mânele smeilor u, ție țî-ai scos o“.

Mî-am dat u vorba împêrătescă, și vorba împêrăților nu se pöte muta. Din oesulu acesta ești ginerele meu și-i șed de-a drêpta mea. Decă țî-a plăcea să rămăi aci, bine, ai belșug u, ai cătănia ta, curtea ta; éră decă țî-a mai plăce școla, ce-ai învățatu de prunc u, eu nu te oprescu; binele meu e alu tîu, ie-ți și trăiți îndestulit u“.

Pipêrușu Petru s'a hotărîtu să moră în pita tătăne-sêu, în școla ce-a învățatu. Pe cei doi frați încă-i însurără cu două fete de boieri și astfel porniră nunta toți trei alătura.

Împêratulu i-a dat u două regimente de cătane, l'a suit u într'unu hinteu de iagă cu patru cai ce patru rîndunele, și i-a petrecutu totu cu bîndi și cu cântări ca de nuntă.

„Acum fêtululu meu, dîse cătră june, ce bine vè mai trebuie, aveți aur u, argint u, cai, hinteu și jumătate împêrăția, mergeți, dîr mergîndu, la nime în cale bine să nu faceți, de-ți vedé orb u, de-ți vedé chilav u, de-ți vedé chiar murind u“.

Când au fostu la unu loc u au vîdutu în tină pînă în brău unu olog u și le dîcea: „omeni buni, cari aveți pe Dumneșeu și milă, dați unu deget u, dați o mână la cel u neputincios u și mă scöteți, că mor u“.

Poporul totu pe lîngă el u trecea,

mână nime nu-i dedia. Junele ca om u milos u și pătit u de multe, se scobori din hinteu și-i dete mână sê-lu scöta. Cela apucă mână și iese și-lă aruncă pe june în loculu lui, apoi ia mirésa din hinteu și se perde cu ea ca întunerecul în fața luminei.

Pipêrușu Petru rămase ca vai de el u, svîrcolindu-se în tină, Dumneșeu scie cătu, pînă put u ieși ôrecum și se duse la soorul sêu totu plîngîndu și supêrat u.

„Na, ginere-meu“, dîse împêratulu „țî-am spus u și nu m'ai ascultat u. Cum s'au răbdatu ceilalți, trebuia să te răd u și tu și mai ales u tu. Vorba bătrănilor u trebuie plinită, oă ei au cetitu mai afund u în cartea vieții și-su mîncatu mai de multe, decât u voi, tineretele. Acuma țî dau doispredece ani: decă în aceștia nu mi-i aduce fêta, te-oiu chinu, de-ortu plînge petrele și lemnele!“

S'a luat u și s'a dus u pînă în țêra smeescă, că totu atăta i-a fostu lui, de-a trăi -- a trăi, de-a muri -- o o mörte totu dator u-i.

În țêra smeescă afară de muiera lui mai erau două fete de creștin u cu ai căroră bărbați, era prieten u bun u, el u s'a totu dus u pînă la o curte și vede înaintea curții unu pîr u încărcatu cu pere și-i era sete.

cumpărarea celorlalte trebuințose pe seama școlii.

Din Chitighază ni-se scrie, că concertul împreună cu teatru, ce s'a dat acolo la începutul acestui carnaval din partea copiilor de școală, sub direcțiunea d-lui T. Benchizianu, a reușit foarte bine și a produs o impresiune deosebită plăcută asupra poporului. Bani încă s'au adunat ca la 20 fl. Intre alții au contribuit d-nii: I. Chirilescu, notar în Chișineu 1 fl.; N. Serbu, notar 2 fl. G. Arsiciu, subnotar; I. Ardeleanu, parochiu, V. Beleşu parochiu și T. Stefanu câte 1 fl.; M. Kanten, preot unguresc 40 cr.; conte Almăsi 50 cr. și I. Munteanu, episcop 40 cr. — Totu din Chitighază ni-se scrie că d-lui T. Benchizianu va da în școală cea nouă de acolo o prelegere publică pentru popor. Intrarea liberă.

Câtă costă zăpada în Peșta. Din luna lui Decembrie și până acum a cheltuit orașul Peșta numai pentru curățirea zăpădei suma de 68.907 fl.

Cunună. D-lui Nicolau Anca și d-ra Maria Deianu din Chișfalău se vor cunună la 8 Februarie n. c. în biserica română de acolo.

Necrolog. Gavrilu Popu, parochiu Bendiului, a răposat în 25 Februarie n. c. Răposatul, după cum scrie, a fost un preot bun și consciu de chemarea sa. — Ana Brândușa născ. Jura, soția d-lui Avram Brândușa, comerciant și primu episcop al bisericii române gr. or. din Petroșeni, a răposat acolo la 10 (22) Ianuarie c. în etate de 41 ani. — La 15 Decembrie a. tr. răposă în spitalul Iosefinu din Sibiu Veronica Cuteanu, soția d-lui Demetriu Cuteanu, parochiu Săcădatei și v-protopop al tractului Cichindelu. Răposata muri între mari dureri, urmate în urma unei operațiuni, ce se săvârși la brațul drept în urma consiliului dat de trei medici.

Osămintele pământesci au fost așezate la 17 Decembrie tr. în cimiteriul bisericii gr. cat. din Săcădate. Pe răposata o deplângu nemângâiatu soțu, ficia sa Pompilia Ghișoiu, preotă în Vizocna, fratele său Nicolau și sora sa Maria hulea, măritată N. Deacu, preot în Vurperă și alții numeroși nepoți, nepoțe și consăngenii.

Literatură.

Din traista lui Moșu Stoica. O sută și una minciuni populare din țera Ardălu-

lui, date la ivela de Sandu Pungă-golă, dascăl și fecioru de popă. Brașov, tip. A. Mureșianu, 1890. — Cetitorii noștri au avut privilegiu a face cunoscință cu unele din anecdotele populare adunate de Sandu și publicate în numerii noștri de Duminecă sub rubrica: „Din traista cu minciunile.“ După cum suntem informați, aceste anecdote au plăcut multora din cetitorii noștri, la mulți le-au procurat adevărate momente de veselie, și astfel autorul lor, încurajat din mai multe părți, a crezut că va face bine, dacă le va aduna pe toate la un loc și va mai adăuga pe lângă cele publicate încă și altele nouă, pe care le-a mai putut culege din gura poporului. Astfel Sandu a adunat cu totul 101 anecdote, care acum formază la un loc un volum de 123 pagini, ce a eșit de sub tipar în zilele acestea. Prețulu unui exemplar este numai de 20 cr. v. a. (trimis prin poștă 25 cr.) ăra pentru 10 exemplare numai 1 fl. 60 cr.

Exemplarele tipărite sunt depuse la librăria N. I. Ciurcu din Brașov, ăra comanda se pot face și la administrațiunea acestei foi.

A apărut:

„Lui V. Alecsandri iubire și admirațiune.“ Direcțiunea „Monitorului oficial“ și imprimăriei statului. Personalulu lucrătorilor. București 1890. Formatu mare 8° de 159 pag. edițiune de leasă. Prețulu 1 leu (45 cr.)

Acastă carte e dedicată celui pururea neuitat, memoriei lui Vasilie Alecsandri. — Cuprinsulu: Prefață. — I Estrase din opurile sale: Hora unirei, Peneșu Curcanulu, Balcanulu și Carpatulu, Sergentulu, Cânteculu ginteii latine, Concertulu în luncă, Rodica, Pohod na Sibyr, Prier și Fata Iernei, Stelele (doină), Groza, Doru de călătoriă. Ovidiu, actulu V. — II Estrase din diare: Scrișoarea de condolență a M. S. Regelui adresată d-nei V. Alecsandri, soția multu regretatulu poetu. Impresiuni produse la scirea morții, (Estrase din cele ce au scrisu diferitele diare la scirea morții lui Alecsandri.) La înmormântare: casa poetului, coronele, delegații, ceremonia religioasă, discursurile, înmormântarea, onorurile militare, cei nouă și cu sergentulu de cece, poporul și catafalculu. III. Coronele. IV. Discursurile în întrăga loră estensiune.

Venitul e destinat în folosulu lucrătorilor imprimăriei statului.

O nouă datoră de împlinitu în anul nou.

II.

Suntă câțiva ani, de când ocupându-mă cu unu ramu alu producțiunei naționale, fui silitu să mă ocupu accidentalu și cu industria testilelor, — a lănei — la Români, în comparațiă cu industria mare a postavurilor, atătu în ceea ce privesce materialulu brutu, din care se confecționează, câtu și diferitele fase prin care trece, apoi produsulu gata, desemnu, tiparu etc. Și de atunci căpetau gustu și predilecțiune pentru atari lucrări naționale nebăgate în sēmă. Ah! ce lucruri frumoșe nu găsi!

Astăveră petreciune câteva săptămâni pentru aerulu de munte la Branu, și făceam dese excursiuni pe diferite văi, și pe diferite case ale Branului, căutând în totu locul să vedu cum trăiesce și cum muncesce Românulu în acele regiuni uitate de Dumnezeu. Lucru de mirat, în multe locuri găseam la omenii aceia, lucruri atătu de frumoșe, pe cari nici la orașe măricele nu le așteptai să le găsești, necum la sate seu chiar la case isolate risipite prin creștetulu muntelui. Odată d. notar și unu funcționar alu prețurei Branului, avendă a trata unu rămasu — luarea de inventaru — tocmai pe frontieră, mă invită să-i însoțesc și eu, ce, bine înțelesu cu mare plăcere făciui, pentru a vedu și trece vama Româno-transilvană din pasulu Giuvala. După o călătoriă de vre-o 4 ore cu căruța abia ajunserăm la frontieră seu „la Pajură“, cum se numesce localu, și după dejunu, ei și plecară în josu într'o vale, unde era să ia inventarul, ăr pe mine mă lăsară singuru. Visiteză regiunea aceea sălbatică, la o înălțime de peste 2300 metri d'asupra nivelulu mării, unde iarna ține câte 8 luni de zile și acum cu totă seceta și căldura tropicală de Augustu, temperatura e destulu de scădută și răcoroasă, viziteză oficiile vamale ungare, trec și viziteză vama română, postul de dorobanțu ce e la frontieră etc. Intr'unu cės două, toate aceste sunt vizitate precum și o stână din apropiere, și nu mai am ce face — mi-se urășce de pustietatea și săl-

băciuniunea muntelui — dăr companionii mei de drumu nu mai vinu și după alte 2 ore de așteptare încă nu voru să sosescă.

Ca să-mi trecă de uritu, intru într'o casă țărănescă — mi-se pare a 4-a dela vamă în josu pe partea transilvană, și după salutare întrebă pe femeia din casă, dacă n'are ceva broderii și țesături frumoșe, căci aș voi să cumpăr unele. Femeia cu multă compleșanță, imi răspuse că da, și spre cea mai mare a mea mirare, scote o broboda, 2, 3, 4 — toate de borangic cu ibrișin — de mătase în mătase, care de care mai frumoșe și mai elegante. Fiecare presenta altu desen, altă nuanță de esecutare, și arătând aci una, aci alta, scose până în număr de 9, nouă, afară de cele ce le-a datu de zestre la 2 fete mari și deja măritate. Intrebându pe proprietaru de unde are brobodele și de prețulu lor, imi spuse, că pe toate ea le-a făcutu și pe ale fetelor și că în fiacare numai mătasa e de unu polu (napoleonu) adecă nouă brobode=90 florini numai mătasa. Apoi alegerea, țesutul și brodatulu lor, mai cu sēmă în odaia aceea întunecoasă, unde ferestrele nu erau mai mari de 30—40 cm. pătrați?! Ce răbdare de fier și ce dibăciă nu a depusă acea femeia simplă până a făcutu ea acele brobode de borangic, cari întrebunțate ca perdelor ar face onore oră și căru salonu și palatu princiaru?! Cum este cu putință, imi dăseu eu, să găsești așa capod'operă de artă la nisce țărani simpli, și în așa locuri sălbatic și pustii, unde ai crede că omenii ședă numai pe piei de ursu neargășite?! Și ce n'ai putu face cu ei, când în locu de a ține ascuse acele broderii de mătase în ladă, ca să le mănânce molliile și prafulu, le-ai da femeiloru instrucțiunea necesară și posibilitatea, ca îndată ce produsulu e gata, să-lu și dea în circulațiune și să-lu espună în locurile de consumațiune, în centrele și capitalele principale ale Europei?!

Conversându și esplicându-mi femeia aparatele și modul cum lucră ele, se făcură orele 7 p. m., când și companionii mei de drumu se ridicară din vale în susu la delu și ne întorserăm înapoi.

Atinge cu băta o pără, dăr cu una, pică toate. În toitul perelor iese feta; feta-i dice: alelele, Pipărușu Petru, frăncu*) frumosu din țera de josu, ce te pōrtă păcatele de pe cea lume pe asta, oră să te omōre ăstă căne de smeu?!

„Doră nu m'a omōri, soră!“
„Hai în casă dăr să te ascundă.“
— Ilu și ascunde sub o postavă**)

în tindă.

„Audi soră“, dice Pipărușu Petru, „ce fire are, când vine acasă?“

— „Are firea aceea, că de două mile de pământ aruncă buzduganulu în pōrtă, că mănărea să fie pe mesă, nici caldă, nici rece. Că de-i caldă, mī-o tōrnă în sinu; de-i rece, mă pune să i-o încălțesc cu aburul meu.“

Nu-și dă bine a gata de vorbe, până și aude zup în pōrtă.

Se bagă smeulu în casă.

„Pfui, miere, imi pute omu de pe cea lume pe asta.“

— „O, bărbate, cum să-ți pută omu de pe cea lume pe asta? pută hainele tale, că nu te-ai schimbatu de trei luni.“

„Numa mi-lu arată și mi-lu arată,

*) Frăncu=fruncu; întrebându pe povestăș, că ce va să dice „fruncu“, mī-a dīsă că „omu frumosu de vița noastră.“
**) Postavă=covată, albiă, trōcă.

că n'oiu face nimică num'oiu bé și-oiu mănca cu elu.“

Muierea ilu arată.

„Hoi, ortaculu meu, da ce te ascundă, că ortaci amu fostu, ortaci să fimu, hai să ne veselim.“

Se inchie la beutu și la mănătu trei zile și trei nopți și-și spunu faptele unulu cătră altulu.

Smeulu dice atunci: „eu, ortaculu meu, nu te potă ajuta că-i mai tare decât mine, ci te du la frate-meu, că-i mai aprōpe de olatele lui și te-a ajuta.“

Se ia și se duce până la fratele smeului. Acolo era unu mēru cu mere roșii și elu arčendū de sete atinge una cu băta, dăr cu una cadu toate. În toiutul merelor iese o a doua fată; fata-i dice: „alelele, Pipărușu Petre, frăncu frumosu din țera de josu, ce te pōrtă păcatele de pe cea lume pe asta, oră să te omōră ăstă căne de smeu?“

— „Doră nu m'a omōri, soră!“

„Hai în casă doră să te ascundă.“

Ilu și ascunde sub unu țolu sub patu.

„Audi, soro, ce fire are când vine acasă?“

— „Are firea aceea, că de două mile de pământ aruncă buzduganulu în pōrtă, că mănărea să fie pe masă, nici caldă, nici rece. Că de-i caldă, mī-o tōrnă

nă în sinu, de-i rece, mă pune să i-o încălțesc cu aburul meu.“

Nu-și dă bine a gata de vorbe până și zup buzduganulu în pōrtă. Cum se bagă smeulu în casă: „pfui, miere, imi pute omu de pe cea lume pe asta?“

„O, bărbate, cum să-ți pută omu de pe cea lume pe asta, pută hainele tale, că nu te-ai schimbatu de trei luni.“

„Ba numa mi-lu arată și mi-lu arată că n'oiu face nimic, num'oiu bé și-oiu mănca cu elu.“

Muierea ilu arată.

„Norocu bunu, ortaculu meu celu bunu, da ce te-a adus? Hai să bemu și să mănăcăm!“

Se inchie la beutu și la mănătu trei zile și trei nopți și-și spunu faptele unulu cătră altulu. Atunci dice smeulu: „eu ortaculu meu nu te potă ajuta, că-i mai tare decât mine, dăr te du la baba din vecin, că doră ț-a șoi spune ceva, că și iei i-a potocitu patru feciori până acum, că-su cu pământurile lângă olaltă și au avut multe frecări.“

Se duce până la baba. Baba avea patru câni legați cu lanțuri de gardu, așa, că totă lumea asta ar fi putu o prăbuși ei patru.

„Norocu bunu maica mea și draga mea.“

— „Sănătosu fiutul meu — cum dicitu babele, — „da ce cauți și ce căștig?“

„Caută aceea, că ăta când m'am înșurat cu fata lui împăratu Roșu, amu scosă din tină pe Albulu de Lеспе de Pētră și elu mi-a furat mirăsa.“

— „Hei, fetulu meu, de te-ar ajuta Dumnezeu și eu te-aș ajuta; ci te du la fântăna lui, că îndată vine muierea ta după apă și o du cu tine, că de te-a și ajunge, doră nu te-a omōri dintr'odată. Mergă și-ți cercă noroculu.“

Se ia și se duce la fântăna. Cum ajunge la fântăna țopu și ea. Elu apucă vasele și le isbește de fântăna, apoi își prinde mirăsa de mână și se duce. Calulu smeului richēză în poiată de se cutremura cerulu și pământulu. Smeulu dice din casă: „to calu de călărețu, mănăce-țu ciōrele picioarele și ciōucile falcile, n'ai ovēsă de mănătu și apă strecurată de beutu?“

— „Am de toate, domnulu meu dăr duce Pipărușu Petru frăncu frumosu pe soța ta și dōmna mea.“

„Lasă duc-o, māsă-lu mănăce, c'oiu mănăce trei saci de nucă, și-oiu bé trei buți de bere și-oiu dohăni unu sacu de duhan și i'oiu ajunsu într'o clipită.“

„Ho, frate, — dice — „unde-o duc, că-i a mea și nu-i a ta? Ai norocu

Comunicându încă în acea seră domnei notărite cele ce vedusem în ziua aceea, imi comunică, că în altă sată în Fundata, sunt alte 2 femei țerance, cari lucrăză lucrări și mai subțiri și mai fine și cari prin intermediul d-sale, au lucrat pentru d. Maiorescu, actualul ministru al Instrucțiunii publice din România, și pentru doi coloneli din Bucuresci spre mulțumirea și admirațiunea tuturor.

Fiindu'mi dat să asistă la expoziția și congresul agricol din Viena, care s'a ținut în luna lui Septemvre anul trecut, am profitat în cele 8 zile, câtă a ținut congresul, să vedă industria de casă românească din Bucovina, despre care foile nemțesci — „N. fr. Presse“, „Fremdenblatt“ ș. a. vorbiseră cu atâta entuziasm. — În adevăr produse ale industriei de casă românești erau puține — der foarte frumoșe și cu gust alesi — o frumoșă colecțiune de țesături românești era trimisă paremi-se de barona Mustăț, și alta de d-ra de Popovici, amândouă din Bucovina, der amândouă fără esplanțării și fără arătarea scopului la care servesc etc. In același pavilion însă, cele rutenesci și ale Huțulilor, erau mai complete, era un salonaș complect arangiat cu țesături. De asemenea în Rotunda erau espuse mai multe modele de țesături și broderii croate, sârbesci, ungare, șvâbesci etc. der nu numai arangiarea de salone și iatacuri complete cu aceste, prin care se inveda scopul la care ele servesc, der și ceea ce pôte face cu ele și ce efect se pôte obține cu industria de casă națională, bine lucrată și cu gust alasă. Pe lângă aceea, la fiecare colecțiune era espusă și adre a comisionarului, prin care s'ar puté comanda. Aceste erau de lipsă și la cele românești, der au lipsit.

La întorcerea mea din Viena, am dat peste Arad, ca să vizitez și expoziția regională din Arad, pentru care diarele unguresci și iudovesci făceau atâta tãmbãlau. La acêta, deși Românii nu participaseră de loc la ea, totuși erau câteva lucruri românești foarte frumoșe, vr'o 2—3 odăi mobilate cu pânzetur și țesături românești, cari ne făceau totă onôrea. Era

intre altele locuința unui primar de pe la Lugoșu cu nisce țesături de totă frumșeta, — apoi cadrele librăriei Ioanițiu din Bucuresci cu regele Carol și regina Elisabeta, băția dela Rahova, Luarea Plevnei, trecerea armatei române în Dobrogea — și pe cari Ungurii nu le confiscaseră ca „iridentiste“ séu „daco-române“, ci le aduseră ca sé le infrumșeteze esosiția. Mai era încă ală doilea salonaș éráși foarte frumos. Erau însă și alte 2—3 odăi românești mobilate, cari au fost scose de stăpânirea nngurésă numai în bătae de joc, în care au pus și strinsă totă, ce a fost mai rudimentar și mai prost atăt ca mobilier, cât și ca țesetură. Atari lucrări și țesături rudimentare n'am vedut niciodată pe la Român. Acele obiecte erau mai la locul lor în cuptorul de pâne, decât într'o expoziția publică, și nu scia cum Românii din Arad n'au protestat în contra espunerii lor sub eticheta de lucruri românești.

Aceste ar fi puținele mele observațiuni cu privire la industria de casă românească. Netăgăduit, că noi avem și dispunem în industria de casă a poporului nostru de o comoră neprețuită de lucrări de artă, cari scose la ivelă și ceva modernizate, séu dându-li-se altă destinațiune, a-i puté face minuni și ridica enormă forța de producțiune și bunăstarea poporului nostru și cu deosebire a straturilor celor mai de jos. Inșé acêta nu mai este datoria numai a unuia și nici nu este de ajuns puterea individuală, ci este de datoria noastră a tuturor, a bărbaților și conducătorilor noștri, cari se află în fruntea mișcării literare și culturale a Românilor, și în special este datoria reuniunilor femeilor române. Și rog să nu fiu rău înțeles decât mă adresez domnelor române în prima liniă, ca să chibzuiască și dumnelor și să caute mijlocul cel mai nimerit d'a face un pas spre cultură și în privința acêta, și să pună mișcarea culturală și pe tărâmul acêta, ađi de totă negles și părăginit. Ceea ce a făcut M. S. Regina Elisabeta în România, barona Mustăț din Bucovina, ar putea-o face cu totă așa mare succes și D-niile

lor, punându-se în contact cu apusul luminat, cu centrele și școlile profesionale femeesci le învățământ din orașele mari ale Europei, cu case mari de comerț, comisionari etc, în scop de a face cunoscută și a-i procura deuseu industriei românești de casă.

Acolo la Viena voră găsi școli înalte de industrii femeesci, la Berlin este vestita școlă profesională de fete numită „Letteverein“ ce stă sub patronajul împăreței Friederich, care cu vr'o 15—20 de ramuri de industrii diferite are esosiții și bazare în permanentă, dă ocupațiune și câștig la sute de fete și copile sêrace pe fiă-care an și a fericit și solvat de peire mii de orfane și fetesêrace. Totă astfel de școle se găsesc la Dresda, Lipsca, Mûnich etc. Ce ar fi decât o reuniune séu alta s'ar pune în legătură cu una din aceste școle și instituțiuni de învățământ?

Baluri și petreceri cu scopuri și rezultate de multe ori probleme, și așa se dau destule și peste totă locul, de ce n'ar da și un bal pentru ca din beneficiul curat să trimită pe una din membre în orașele mari ale străinătății ca să cerceteze raporturile de acolo, eventual mai învățându vr'o câteva luni la școlile aceste, ca prin esperiențele sale și relațiunile încheiate de dênza acolo, să pôtă deschide un bazar cu industria de casă românească să mobilizeze 2, 3 camere cu aceste produse, în scop de a-le face cunoscute străinătății și a procura comande și ocupațiune țerancelor dibace dela sate? O femeie cultă, care cunôce bine limba germană și totodată și industria de casa românească, având mustre variate, ar găsi intrare și primire foarte ușor până în casele cele mai înalte, și ar aduce frumoșe comande — eventual ar puté mijloci ca 2—3 domnișore să fiă primite în școlile speciale de lucrări femeesci, ca cu ajutorul lor apoi să poți modifica și perfecționa industria de casă țerănescă, eventual să țină conferințe și cursuri suplimentare în diferite regiuni ale țerii.

Pretotindenia unde există o industrie de casă dezvoltată, în Elveția césornicăria, în Belgia dante-lăria etc., poporul lucrăză obiectele comandate de esportatori séu

de casele mari de comerț, ori pe socotela și risicul lor și atunci comisionarii și casele comerciale adună obiectele făcute gata, ori părțile acelor, le încheie și esportăză apoi în contul lor ori al societărilor, nicăiri însă producătorul nu intra în contact direct cu consumatorul. Acesta făcându-o și noi prin ajutorul reuniunilor femeilor române și a școlilor de fete, ne voră fi de mai mare folos și ne va aduce mai multe røde, decât catedrele speciale de limbile engleze italiană etc. séu decât guvernantele și bonele de ađi.

Ióni de pe Văcarea.

ECONOMIA

Zăpada și ierna.

Până aprôpe de Crăciun am avut anul acesta o érnă atăt de ușoră, atăt de dulce, încătă economii de vite mai mărunte, ca oi, capre, porc, le-au scos în câmp la pășunță, ca și în puterea verei. De odată cu sosirea sêrbătorilor însă, a sosit și érna în înțelesul strins ală cuvântului, care după cum spun gazetele, s'a aședat peste înțrega Europa. Chiar și prin Italia, Spania, Francia și o parte a Africeii a cădntă zăpada d-stul de mare și s'a făcut un ger asemenea căruia locuitorii acelor țeri, cari nu sunt dedați cu gerurile, nu au mai vedut.

Insemnătatea zăpedei pentru agricultură este mai de multe feluri: când cade ierna zăpadă multă, acopere sémănaturile de tómnă, ca și o haină, de nu pôte strica gerul și vânturile reci; când cade ierna zăpadă multă, ea când se topește, umple tóte straturile pământului cu apă și pôte suporta cu mai multă putere seceta, ce ar urma primăvera și vera; în fine când cade ierna multă zăpadă, se îngrașă și îmbunătătesc și pământul.

Plugarii mai bătrâni sciu să ne spună, că cu câtă ierna cade mai multă zăpadă, și cu câtă e mai gerosă, cu atăt vera va fi mai îmbelșugată de bucate și mai căldurosă, s'au mai scurtă diș: „precum i érna, așa va fi și vera“. Asemenea își aduc aminte plugarii mai bătrâni, că de câte ori érna a fost négră și dulce, adeocă fără zăpadă, de atâtea ori vera a fost rea și cu puține bucate.

Scimă cu toții mai departe, că prin părțile noastre, mai ales în luna lui Faur, bată nisce vânturi de mędnópte

că câtă la ce câtă, că m'ai scos din tină, der decât mai cerca odată, în mână te-oii sfârșima, în vântu te-oii suflă.

Smeul merge cu muiere, Piperușu Petru rămase supărat cu umbletele inzadar. Intornă la fântână și se uită a dormi cu capul pe o bărnă. Muierea vine după apă; el se trezește și dice: „sôța mea, și draga mea du-te tu cu apa acasă și întrăbă pe soțul tău ală vitéz, de unde are elă calul acela, de vorbește ca ómenii. Der oată, că ți-a arunca două palmi de ti-i culca la pământ, ci te întărește în fire și-lă sărută de două ori pe un obraz și de două ori pe celălalt, că ți-a spune. Dacă-i sciu tu asta vino 'napoi după apă și'mi spune că eu nu m'oi lăsa până nu te'oi duce.“

Se duce muierea acasă și dice: miru-mă bărbate, cum te răbdă inima să nu spui la soția ta, ce ai, ce n'ai, când eu ți-am spus a mele tóte după suflăt?!...

— Cum să nu-ți spun eu, soția mea ce am? da nu ți-am spus, că avem atâtea și-atâtea pământuri, atâtea și-atâtea vii, atâtea și p'atâtea saci de aur, d'argint. Ce să-ți mai spun?!

„Astea le sciu, bărbate, der ved, că noi, muierele, am vré să scim tóte

și tu încă nu mi-ai spus de unde ai calul ăsta, care vorbește ca ómenii?!“

— „Și asta vré să sciu,“ întrăbă smeul și-i mână două palmi de și cade la pământ. Ea se scólă și-lă sărută de două ori pe un obraz și de două ori pe celălalt.

„O! bată-te focul tău, muierea mea scii de unde-i calul ăsta și cum am ajuns la el? Pentru acesta am slujit eu trei ani și-i dela Ruge Busuioc, la care om cu trup și cu suflet nu pôte intra, decât nu și-a face pestă capul un alt cap de fer și peste mâna dreptă altă mână de fer de-o palmă de grosă. Că decât te stringe de capul îți turtește capul ca o plăcintă; decât te stringe de mână, îți sfarmă mâna cum sfarmă gătegele.“

„Aha!“ socotesce ea atunci, „ală meu ești tu!“

Odată deșertă vasele și se duce la fântână și cum ajunge, spune lui Piperușu Petru. El odată își face un cap de fer și-o mână de fer de o palmă de grosă și se duce până la Ruge-Busuioc. Lui Ruge-Busuioc i-a fost firea așa, că la trei mile de pământ să-i dee omul binețe și mai aprôpe să nu męrgă.

„Norocul bun, tata meu și dragul meu.“

— „Sănătoșă puiutul meu; cine

ești și'n ce umblă? decât ești om bun vină și dă mâna cu mine; decât ești om rău, mergi în drumul tău.“

„Om bun mă socotă, tata meu și dragul meu.“

— „Dacă ești om bun, vină și-mi dă în palmă.“

Piperușu Petru îi întinde palma, cea așa o stringe, de și trece prin fer până la piele.

„Ean să-ți vedă și capul.“ Il stringe de cap de și trece prin fer până la pâr.

„Acum“ dice, „vedă, că esci voinic, cum am fost și eu pe vremea mea, der ce cauți și ce câștigi?“

„Acea dragul meu și tata meu, că-mi arde iuima după un cal, care să fie pe placul meu.“

„Du-te pe pustă și-ți alege.“

Merge el o săptămână înțregă, der în atâtea vreme nici urmă de cal n'a vedut, ne cum cai să alegă, ci totă óș: icl un cap, colo o spinare, mai încolo o copită și totă așa.

Când e la săptămână, vine înapoi. „Nu ți-ai aflat? întrăbă Ruge-Busuioc.“

„Nu.“

„Redică-mi numa genele, să vedă, câtă ești de asudat, că de te-oii ved ostenit în alegere, ți-oii da calul meu, care m'a purtat în bune tinerețe.“

„Piperușu Petru îi ridică genele cu o furcă de fer.“

„Dute dragul meu până la răchita ceea; acolo-i afla un cap de cal, adă-lă încóce.“

Merge până la răchită și ia capul în botă și-lă aduce totă pisându-l de pământ. . . „Na, drace, cal și te du după mirésă. ăsta sciu, că m'aporta. ă ține-te Piperușu, că cu ăsta ți-oi aduce nevasta. . .“

„Duce capul până la moș; moșul îl lovesce cu trei smicele roși și se face un cal cum n'a fost altul pe pământ.“

„Place-ți voinice?“

— „Place.“

„Mai pasă dară după cuptor și ia șeaua și curelele și le încheie, că ți-or fi bune.“

Merge și le pune pe cal; calul se scutură și odată se fact de aur ca de acuma gătite.

S'a suită apoi pe cal și se duct. Când a fost la un loc, îi dice calul: „ă ține-te stăpânul meu, că sbor la Sântu-Ilie, să mă potcovesc.“ Sboră la Sântu-Ilie și-i bate patru potcove; totă potcova de 99 de męji și ouiele de diamant.

A venit jos și s'a luat cu calul până la fântână smeului.

atât de reci, încât să nu fi acoperite sēmănăturile de toamnă bine cu zăpadă, ar peri de tot, cu deosebire în locurile mai espuse. Așadără zăpada cădută, cum am dîșu, o putem socoti ca o binecuvîntare a cerului și ca prevestitorul unui an mînos.

Am vădit cu toții, că acum de câți-va ani atât primăverile, cât și verile au fost mai mult secetose decît ploioase: zăpada ce a cădută în acest an cu prisosință, când se va topi a primăveră, va satura bine pămîntul de apă și așa îl va face să poată răbda cum am dîșu, cu mai multă putere secetele, ce ar urma după aceea.

Bine au lucrat aceia dintre plugarii noștri, cari au făcut arături încă din toamnă trecută și pentru sēmănăturile de primăveră, ca orz, ovăs, bob, napi, trifoiu, mazărice și altele, căci pe acelea le pătrunde mai bine atât înghetul, cât și umezela și apa din zăpadă, așa încât a doua arătură de primăveră se face apoi cu multă înlesnire și cu mai mari rezultate. Această o știu foarte mulți și dintre plugarii noștri deorece i-am auzit adese-ori dicîndu: „să arăm de toamnă, ca să mai degere și să se mai drîgă pămîntul.”

Până acum plugarii noștri n'au prea făcut arături de toamnă pentru sēmănăturile amintite, de aceea ele nici n'au făcut așa bune, ca și cum s'ar fi făcut în două arături; pe viitor însă vor trebui să facă mai multe arături de toamnă, căci vedem, că anii încă devin tot mai răi pentru plugari.

O altă însemnătate pentru agricultură o are zăpada și din acel punct de vedere, că în căderea ei prin aer adună, concentrează azotul și-l coboară cu sine în pămînt, adică îngrășă și îmbunătățește pămîntul.

Azotul este partea cea mai însemnată, din care e compus aerul atmosferic, pe care-l respiră s'au răsufă omii și animalele și-l inspiră s'au înghit plantele prin foile lor, sub nume de amoniac. Bunul Creator, în nemărginita lui înțelepciune, așa a întocmit lucrurile aici pe pămînt, ca aceea ce resufă omii și animalele, adică azotul, să-l înghită plantele, și ceace-acestea resufă din sine, adică oxigenul s'au gazul de viață, să-l înghită omii și animalele. Cum - că plantele resufă prin foile lor, ca și omii și animalele prin plămîni, n'are să se mire nimeni, ci poate chiar cerca, legîndu strîns cu o sfîră un pom mai tîner peste trunchiu, primăveră s'au vera, și va vedea ce umflătură se va face d'asupra legăturii;

umflatura această nu este altă-ceva, decît azotul coborît prin foile pomului cătră rădăcină.

Zăpada în căderea ei pe pămînt curăță și aerul și-l face mai sănătos, mai priincios sîntății omului. Ba și unii microbi de boale epidemice se prăpădesc prin căderea zăpedei pe pămînt și a gerului mai mare.

Singur pentru vite și nutreț ar avea oare-care cauză de a fi mai îngrijiți economii noștri în iernile cu zăpadă mai multă și cu ger, precum e și această. Pentru vite intru atîta, că ele trebuie să fi bine adăpostite în grajduri bune și căldurose, și pentru nutreț intru atîta, că vitele consumă mai multă nutreț cînd e ger, ca atunci cînd timpul e mai mîle și mai dulce. Am auzit chiar dintre economii noștri povestind, că vitele cînd e ger, mîncă mai bine nutrețul, decît cînd e timpul mîle și dulce, căci atunci îl mai aleg, și fac ogrinji din el.

După cum vedem, zăpada, de care ne bucurăm acum, din mai multe puncte de vedere are influințele cele mai binefăcătoare asupra agriculturii; decă ea nu se va topi dintr'odată, ca să umple riurile și să înnece câmpurile și luncile, făcîndu pagube agriculturii, decă ea se va topi încet și va satura bine pămîntul de apă, atunci putem spera, că anul viitor va fi un an îmbelșugat cu bucate. Dăe Dumneșu, ca așa să și fi!

MULTE ȘI DE TOATE.

Nainte cu 100 de ani.

O fîie engleză face amintire despre un proiect de lege, care fu scris în anul 1790 de cătră un pseudonim și supus camerei deputaților pentru de a se ridica la valoare de lege. Autorul pseudonim al proiectului conșur pe deputați, ca în interesul moralității casnice să voteze și să înșine între legile statului în deosebi următoarele puncte:

Fia-care fată să înșe a țese, a tînce și a cîce. În vîrstă de 10 ani trebuie ea înșă să cîce în școlă rufe sale, și în atestatul școlar să stee succesul, cu care și a implinită această datorință. În vîrstă de 14 ani trebuie ea să cîce pregătescă vestmintele de pe de-asupra. Fata de 16 ani să șie ferbe, despre ceace-șe vor pute conșine femeile mai bîtrane astfel, că fiind invitate la un prînd esaminator, după fia-care mîncare vor întreba pe fată, cum au pregătît bucatele? Pînă

la vîrta de 20 de ani fetelor nu li este iertat să porțe haine de mîtasă și de catifea, și bijuterii (scule prețioșe) numai foarte puține și de un preț mic. Proiectul de lege mai descrie pe larg cum și în ce fel de vestminte trebuie să se prezenteze fetele și femeile în localuri publice și pe strade. Fetelor li-se opresce strict a se juca în cărți pe bani ori măcar și numai de petrecere, căci, dice, prin aceste li-se strică moralitatea. Autorul proiectului au fost convins, că decă parlamentul le va inactiva tîce aceste legi, societatea înșă se va îngriji de respectarea și implinirea lor. În protocoalele parlamentului înșă nu se află nici o urmă, că proiectul acesta să se fi pus la desbater.

Ce păcat!

Regina Belșiei.

În anul trecut, pecînd în ziua de 1 Ianuarie i-s'a anunțat, că castelul regal din Laeken este în flacări, a esclamat: „Ah! luna Ianuarie este o lună nefericită pentru familia noastră!” Și într'adever în Ianuarie a înbunită împărătesa Charlotta, sora regelui Belșiei; în 22 Ianuarie 1869 a murit ducele de Brabant fiul său și moștenitor al coronei. În Ianuarie 1881 castelul, în care locuia împărătesa Charlotta a fost cu totul distrus de un incendiu. În Ianuarie 1889 archiducele Rudolf, ginerele regelui Belșiei s'a sinucis la Meyerling. În ziua de 1 Ianuarie 1890 a ars castelul din Laeken, în care se afla o bogată colecțiune de obiecte de artă. În fine în 23 Ianuarie 1891 a murit principele Balduin, moștenitorul tronului belșian.

Asasinarea unei fete prin gendarmi.

Din Triestă se șie: În satul Romanij lângă Serajevo s'a întimplat o crimă îngrozitoare. Doi gendarmi țării o fată frumoșă de șerbă, sub pretext de arestare, într'o pădure și aici o siluiră, apoi ucisă victima și, cadavrul îl tăiară în bucăți. Un servitor italian, care se afla din întimplare în pădure și fu martor al acestei crime, se prefăc că n'a vădit nimic, și se lăsa să-l aresteze „pretestînd, că n'are pașaport.” Ajungînd la comanda de gendarmerie, descoperi crima. Gendarmii abia putură șăpa de furia poporașiei indignate, și fură areștați.

Arderea morșilor.

În mai multe state s'au olădit cup-tore pentru arderea morșilor, în loc

de a se înmormîta. Astfel de cup-tore sunt deja 39 pe întreg rotogolul pămîntului, cari prefăc cadavrul omului în cenușă. Această cenușă aședată apoi într'un vas se păstrează cu sîntință de cătră rudenii. Mai multe cup-tore de aceste sunt în Italia, și adică 23, în America sunt 10, apoi în Anglia, Franșia, Germania, Elveșia, Dania și în Șvedia sunt cîte unul. În Italia singur s'au ars dela anul 1876 începînd 1177 de morși, pe cînd la tîce celelalte cup-tore din lume s'au ars în total 1269 de morși.

Bacilul ofșiei pe struguri prăvoș.

Profesorul din Viena Sohnerer, nu de mult a ajuns prin cercetările sale la conșinerea, că bacilul ofșiei poate ușor să pătrundă în corpul omului prin mîncarea pîmelor prăvoșe. În anul 1888 adică numitul profesor i a picat în minte să cerceteze pîmele și în deosebi strugurii tare prăvoș, decă nu cumva conșină aceștia bacilul ofșiei.

Proba această a făcut-o așa, că spalîndu nisce struguri, a cercetat apa, în care au rmas prăvul și alte materii de felul acesta. Cercetările profesorului nu au rmas fără temei, căci strugurii stătuți de mai mult timp pe piețe la șore, au prins în murdăria, care nasce bacilul. Densul au oluit cu apa, în care au spalât strugurii, trei porci, și dintre aceștia doi într'adever au căpătat ofșia, în urma căreia au și crepat.

Invederat decă, cîtu de recomandabil e din punct de vedere al sănătății, se spalăm pîmele prăvoș înainte de ce le-am mîncă.

Un sfînt jăfuit.

Din Roma se șie: În zilele acestea în catredra din Catania, cociugul, în care se află oșemintele sfîntului Agatie, a fost spart și tîce sculele prețioșe din cociug s'au furat. Poporașiea, temîndu-se de mînia cerescă, e foarte iritată. Polișia a areștat mai mulți preoși, bănuș, că ar fi comis fărădelegea această.

Răspunsuri poșite.

Căpitanul cătră soldat: În ce an te-ai născut?

Soldatul: Să trăiș, domnule căpitan, e cam mult de atunci, am uitat.

Căpitanul: În care lună?

Soldatul: Nu era lună, că era șore.

Cum a șosit, bine nu s'a hodinit, țopț muierea după apă. El apucă vasele și le-a lovit de gardina fântănei și haida.

Calul smeului rinșiază în poiată de cerul și pămîntul să outemura. Smeul strigă din casă: țo cal de olăreș, mînce-șă oiorele picioșe și ciou-cile falșile, n'ai ovăs vînturat de mîncat și apă strecurat de beut?

„Am de tîce, domnul meu și stăpînul meu, dă duce Pipêruș Petru frîncu frumos pe șofia ta și pe dîma mea!”

„Lasă, duc'o, mîsa-lă mînce, c'oiu mînce trei sac de nuc și-oiu bea trei buș de bere și-oiu dohăni un sac de duhan și l'oiu ajunge într'o clipită.

„Ba nu, ŋeu, tu nu li-ajunge, că-i frate meu cel cu șapte inimă cu el.

Smeul nici bea, nici mîncă, ci se șie pe cal și ia șbicu de foc și pinteni de foc și alergă.

Cînd își la un loc, rinșeză calul smeului: „așteptă-mă, frate-meu cel mai mic și mai voinic, că se ajunge șbicu pe șbicu și pinten pe pinten!” Calul strigă înapoi: „aștepta-te-oiu, decă-i șbura la Sântu Ilie să te potcoveșcă și cînd li veni în jos, te-i lăsa cu el pe spate.”

Calul smeului a șburat și cînd a

venit în jos, s'a lăsat pe spate și tot l'a făcut praf și cenușă.

Atunci l'a așteptat, și și-a șuit nevasta pe calul lui și el s'a șuit pe calul smeului și s'au dus cu dor, cu dor.

Cînd au ajuns la șocul său, acesta de cea mai mare părere de bine li-a făcut o nuntă ca aceea, cum n'a fost și n'a mai fi, că din pașcă pînă în droscele, cheunau cîni de jele.

De-aci s'a luat la frașii lui și din ce s'au veselit la împăratul Roșu, aici a tras altă nuntă și mai șrașnică, la care am ajuns și eu și am mîncat și am beut de și așăși mî jughia în cîstă.

Și-am încălecat pe un fus

Și-am gătut de spus.

Auzită și scrisă în Betfia. Kevary.

Poesii poporale.

Culese de Iuliu Moldovanu.

Mîncă-te-amaru dor
N'am topor să te omor,
Nici șecure să te taiu
Să nu'm fac atăta baiu.

*

De-ar fi doru ca doru
N'ar mai bîtrani omu,
Dă doru-i un rîu de cîne,
Bîtrăneșe fără ŋile.

Dă fi doru vîndătoru
Face m'ăș negușătoru
Și m'ăș șocă șatra'n ritu
Și-ăș vînd dragu pe uritu!
M'ăș șocă șatra'n pragu
Și-ăș vînd din el cu dragu
Ba vînd-ăș urit, și-ăș da,
Din dragoste m'ăș lăsa.

*

Venu-m'ă carte-ăș
Că zace lelea să mîra,
Nu șieu, Dîmne, ce m'ăș face
Să m'ă duc s'o vîdu cum zace.
Crêpă Dîmne delurile
Să catu lelei lăcurile,
Din trei meri trei crengurele
Să le pui în trei ulcele
Să le școt șera la stele.
Diminșta la rîcîre
Să punu pe lelea'n picioș.

*

Frunșă verde de șaseu
Pe unde-i doruș meu
Nici arat, nici sēmănat,
Numai doru d'ală meu vîrsat.

*

Magheranu între jireș
Drăguș cu ală meu nu veș,
Pe el e cămașă d'albă
La grumaș năframă năgră,
La clopu-i cu pînă verde
Rău m'ă tem că mi l'oiu perde;

Că l'am mai perdut odată
Și l'am cătat lumea totă.
Nici în nu l'am aflat
Pînă la chilia nchisă
Unde-să dragostile strinșe
Măndrele pe tăbli șrise.
Prinșe doru-a m'ă ntreba
Ce caș, fată, pe-ășea?

— Căta-re-ăș pe cineva:

Cat pe cel cu pînă lată
Sus e Dumneșu să-lă bată,
Că m'anvêtat a iubi
Și-am m'ăș las'a peri.
Pănaș de pe hinteu
N'ai vîduș draguș meu?

— Ba eu, pîce, l'am vîduș.

Dă nu și l'am cunoscut.
Ala-i lesne de-a-lă cunosce
Că-i cu clopu și cu petele
În degete cu inele.
În degetul cel mai mic
Are un inel de argint,
Vră o fată să m'ăș ieie
Dumneșu să nu îlă deie,
Vră o fată să-lă șerute
Dumneșu să nu-i ajute.

*

Pe ulișă noștră-i tină
Am drăguș ca-o lumină;
Pe ulișă noștră-i molț
De dragul ei stau să morș.

Căpitanul: Prostă mai ești! In care ți.

Soldatul: Era o ți de post.

Căpitanul infuriat: Marș la arest, păcătoșule.

Sciri comerciale.

B. Pesta 24 Ianuarie. Țerna grea și zăpada cea mare împedecând comunicațiunea au împedecat tot-odată și mișcarea negoțului. Negoțul de produse în cei mai mulți articoli este redus la minimum. In manufacturi se comandază neîntrerupt articuli de țărnă ale căror prețuri s'au urcat în urma frigului celui mare.

Situația numărării s'au schimbat puțin, etalonul pentru polițele prima se menține la 4 1/2 %.

Cereale. Știrile din piețele esterne arată puțină animație, în New-York prețurile rămaseră neschimbate. In Anglia ceva în scădere de asemenea în Franța. In Germania însă grâul a încheiat cu 1 1/2 Marcă mai sus.

In Buda Pesta, târgul grâului slab. Prețul a scăzut cu 10 cr. Mișcarea de peste săptămână a fostă cam 75.000 m. metriche. Săcara s'au oferit puțin. Vagonele sosite le-au cumpărat consumenții cu 7, 7.25 fl. — Porumb înoc s'au oferit puțin, dăr și cumpărători au fost puțin. — Ovșul, căutare slabă, dăr s'au și arătat puțin în piață. Prețurile ca în săptămâna trecută.

Păstăioșe, Mișcarea în genere mai vină. Notează: Fasolea mare albă 7.25, 7.75 fl., — Mazărea 10.50, 11.50 — Lintea, mișcare slabă, 6—8 fl., — Sămână de cânepă 11.50—12 fl., — Hirică 7.25, 7.75 fl.

Victuale. Din cauza timpului rece și din cauză, că au intrat puține ouș prețurile acestora au devenit tot mai ferme, s'au vândut 28—30 cu 1 florin.

Galife. Gâsca tăiată au intrat puțin, de aceea s'au plătit cu 5.20, 5.40. Vii îndopate cu 2.40, 3 fl. Pui — 80 cr. 1.20 fl. Rațe 1.60, 2 fl. Curci 3 fl. 75 cr. 5 flor. — toate cu părechea. Sălbătăcim. Timpul epurilor fiind aproape trecut prețurile s'au mai etinit, cei mai frumoși costă 1 fl. 20 bucata. Căpriora 50—55 cr. chilogr.

Unsore de porc. La începutul săptămânei s'au vândut cu 50.50—51 flor. cu vasă cu tot, urcându-se prețul poroilor la sfârșitul săptămânei s'au plătit cu 51.50 până la 52 fl.

Târgul de lână a fostă ceva mai viu. S'au vândut cam 850 m. metriche, lână mai fină cu 112—124 fl., de mijloc cu 83, 92 și 97 fl.

Pei de oie s'au vândut 8000 bucăți, anume cele cu lână nemțescă 2.60, 3.20 părechea, sârbesc și bulgar 115, 122 fl. suta de bucăți, toate cu 2/0. Pei de miel s'au vândut 2000 dela 70—85 fl. 102 bucăți.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 29 Ian. n 1891

Săminte	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr.	
		dela	până
Grâu Bănățenesc	80	—	—
Grâu dela Tisa	80	8.20	8.35
Grâu de Festa	80	8.15	8.30
Grâu de Alba-regala	80	8.20	8.35
Grâu de Bácska	78	8.20	8.35
Grâu ung. de nord	80	8.05	8.20

Săminte vechi ori nouă	soiul	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr.	
			dela	până
Săcară		70—72	7.20	7.35
Orz	nutreț	60	6.65	6.90
Orz	de vinar	62	7.10	7.60
Orz	de bere	64	7.80	8.75
Ovș		39	6.90	7.20
Cucuruz	bănăț.	75	6.10	6.15
Cucuruz	altă soi	78	6.05	6.10
Cucuruz	"	—	—	—
Hirișcă	"	—	7.40	7.75

Bursa din București din 28 Ian.

Valori	%	se cump
Rentă română perpetuă 1876	5 1/2	102.—
Rentă română amortisabilă	5 1/2	100. 1/2
dtto	4 1/2	96. 1/4
Rentă rom. (rurale convertite)	6 1/2	101. 3/4
Oblig. de stat C. F. Române	6 1/2	—
idem	4 1/2	86. 1/2
Imprumutul Openheim 1866	8 1/2	—
Imprumutul Oraș. București	5 1/2	96 —
idem	5 1/2	—
idem	5 1/2	96 3/8
Impr. or. B. cu prime Loz. fr. 20	7 1/2	102. 1/2
Credit fonciar rural	5 1/2	99. 1/2
idem	5 1/2	—
Credit Fonc. Urb. din București	7 1/2	103.—
idem	6 1/2	101. 1/2
idem	5 1/2	96. 1/2
idem	5 1/2	96. 1/2
Credit Fonc. Urban din Iași	5 1/2	83. 3/4
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10 fr	27.2.
	V. N.	
Banca Națion. ult. div. 82.15	500	1460
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	360
Naționala de asig. ult. div. 32 lei	200	—
Banca Rom. ult. div. fr. 13.12	500	—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 51	250	—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 25	250	—
Soc. Rom. de Hârtie ult. 25	100	—
Soc. de Reas. ult. div. 151. aur	200	—
Societ. de Constr. ult. div.	—	—
Societ. de Hârtie ult. div.	—	—
Agio in Bursă	—	—
Rubla de hârtie	—	—
Banca Națion. a României	5 1/2	—
Scompt.	5 1/2	—
Avansuri pe efecte	5 1/2	—
vansuri pe Lingouri	5 1/2	—

Cursul losurilor private din 20 Ian.

	cump.	vinde
Basilica	7.40	7.70
Credit	181.50	182.50
Clary 40 fl. m. c.	56.—	57.—
Navig. pe Dunăre	125.—	127.—
Insbruck	24.50	25.50
Keglevich	34.—	38.—
Krakau	22.25	22.75
Laibach	22.—	23.—
Buda	57.50	58.—
Palfy	56.—	53.25
Crucea roșie austr.	18.75	19.—
dto ung.	12.50	12.75
dto ital.	13.50	14.—
Rudolf	20.25	21.25
Salm	59.50	60.50
Salzburg	26.75	27.25
St. Genois	64.50	65.—
Stanislaw	28.50	29.50
Triestine 4 1/2 % 100 m. c.	—	149.—
dto 4 1/2 % 50	65.—	69.—
Waldstein	37.50	38.—
Windischgrätz	47.75	49.75
Sârbesc 3 1/2 %	27.—	29.—
dto de 10 franci	—	—
Banca h. ung. 4 1/2 %	110.75	111.50

Cursul pieței Brașov

	8.96	7and.	9.—
Banconote românesce Cump.	8.96	7and.	9.—
Argint românesc	8.91	"	8.96
apoleon-d'ori	8.98	"	9.03
Lire turcesce	10.80	"	10.95
imperial	9.28	"	9.33
albin	5.30	"	5.35
Soria. fonc. „Albia” 6 1/2 %	101.—	"	—
" " " 5 1/2 %	99.50	"	—
Sable rusece	129.—	"	130.—
Mărci germane	55.50	"	56.—
Discontul 6—8 % pe an.			

Târgul de rimători din Stelnbruch. La 25 Ian. n. starea rimătorilor a fostă de 83866 capete, la 26 Ian. au intrat 1233 capete și au eșit 1573 rămânând la 26 Ian. un număr de 83526 capete. — Se notă: marfa ungurescă veche, grea dela 44 până la 45 cr. marfa ungurescă tineră grea dela 46 cr. până la 47 cr., de mijloc dela 46 cr. până la 46 1/2 cr. — ușor dela 45 cr. până la 45 1/2 cr. — Marfa țerănescă grea dela — până la — cr. — de mijloc dela 43 cr. până la 45 cr. ușor dela 43 cr. până la 44 cr. — Marfa de România de Băkonj grea dela — cr. până la — cr. transito mijloc grea dela — cr. până la — cr. însă transito ușor dela — cr. până la — cr. transito de țeposă grea dela — cr. până la — cr. transito mijloc dela — cr. până la — cr. Marfa sârbescă grea dela 43 1/2—44 1/2 cr. transito, mijloc grea dela 43 1/2—44 1/2 cr. transito, ușor dela 42—43 cr. Porci îngrășați de un an dela — cr. până la — cr., îngrășați cu cucuruz dela — cr. până la — cr., îngrășați cu ghindă dela — cr. până la — cr. Cântăriți la gară cu 4 1/2.

Cursul la Bursa de Valori
din 30 Ianuarie st. n. 1891

Renta de aur 4 1/2 %	104.15
Renta de hârtie 5 1/2 %	100.75
Imprumutul căilor ferate ungare	—
aur	114.40
dto argint	98.—

Imprumutul cu premiul unguresc 136.25
Căsurile pentru regularea Tisei și Săghedinului 128.75
Renta de hârtie austriacă 91.60
Renta de argint austriacă 91.0
Renta de aur austriacă 108.70
Căsurile din 1860 139.—
Acțiunile băncii austro-ungare 999 —
Acțiunile băncii de credit ungar. 844.50
Acțiunile băncii de credit austr. 907.75
Albani împărătesc 5.87
apoleon d'ori 9.04 1/2
Mărci 100 imp. germane 6.05
onăra 10 Livres 4 erlinge 114 —

Nici un preparat nu pôte să întrcă balsamul D-rului Rosa, (Dr. Rosa's Lebensbalsam) deoarece renumele său se basază singur numai pe efectul eselenț în tôte casurile de boale de stomach și în ce privesc efectul rămâne neîntrcut. Balsamul D-rului Rosa din farmacia lui B. Fragner în Praga se află în tôte farmaciile.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil interimar: Gregoriu Maior.

„ARIEȘANA”
institutul de credit și de economii, societate pe acții în Turda.

Convocare.
Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Arieșana” societate pe acții se invită conform §. 17 al statutelor societății la a

V. Adunare generală ordinară,
care se va ține în Turda la 28 Februarie 1891, st. n. după amăzi la 2 ore în localitatea școlii române gr. cat. din loc.

- Agendele adunării vor fi:
1. Raportul direcțiunii despre rezultatul anului de gestiune 1890.
 2. Raportul comitetului de supraveghiere.
 3. Decidere asupra conturilor unuale și asupra împărțirii profitului curat.
 4. Alegerea unui membru în direcțiune, în locul celui sortit, conform §-lui 32 din statute.
 5. Fixarea marcelor de prezență pe anul curent.
 6. Propunerea direcțiunii pentru modificarea și întregirea statutelor (§§-ii 2, 6, 7, 9, (adaust) 19, 22, 24, 42, 49, 52.)
 7. Eventuală propuneri în cadrul statutelor.
 8. Alegerea alor 3 acționari, pentru verificarea procesului verbal al adunării generale.

Domnii acționari, cari în înțelesul §. 19 din statutele societății doresc a participa la adunare în persoană ori prin plenipotențiat, sunt poțiti a-și depune acțiunile și eventualele documente de plenipotență, la cassa institutului cel mult până în 20 Februarie a. c. la 12 ore din zi.

Turda, 17 Ianuarie 1891.

Incheierea socotelor pe anul 1890.
Contul Bilanțului.

Active.	Contul Bilanțului.	Passive.
Cassa în numărare	2918 27	Capital social
Cambii	84328.20	1000 de acții à 50 fl.
Cambii cu asig. ipot. 33094.—	117422 20	acții și vâșăminte din
Imprumuturi ipotecare	75254 70	emisiunea nouă.
Imprumuturi pe obl. cu cavenți	2622 —	Fondul de rezervă al acțion.
Efecte	482 35	Depuneri spre fructificare
Mobiliară	278.05	Cambii reescomptate
după amort. de 10% 27.80	250 25	Dividende nerecitate
Anticipații	673 48	Interese anticipate pe 1891
Chiria anticipată pe 1891	96 —	Creditori
Debitori	100 —	Profită curată
	199819 25	
		199819 25

Contul profitului și perderilor.

Eșiri.	Contul profitului și perderilor.	Intrate.
Interese :		Interese :
pentru dep. spre fruct. 3425.66		de cambii
" Reescompt	3822.59	" imprumut pe ipot. 6485.55
" Fond. de rezervă 78.21	7326 46	" obligaț. cu cavenți 482.47
Chiria	236 64	" întârziere
Dare directă	702.31	Competența de scris și provis.
" 10% după inte-		Taxe de înscriere (acționari noi)
rese de depuneri.	333.93	
Salare	1649 44	
Spese	323 —	
Porto	142 16	
Remunerațiuni	248 37	
Marce de prezență	248 —	
Amortizare: 10% din mobiliar	27 80	
Profită curată	7171 57	
	18409 68	
		18409 68

Turda, 31 Decembre 1890
D. St. Șiuțuțiu m. p. director executiv. Silvestru Moldovanu m. p. contabil.

Membrii direcțiunii:
Dr. Rațiu m. p. Ionu Mesaroș m. p. Simeon P. Moldovanu m. p. Ionu Petricăș m. p. Iosif Chiorăntu m. p.
Subsemnatul comitetu am esaminat bilanțul prezent, precum și contul profitului și al perderilor și confruntându-le cu registrele principale și secundare ale institutului constatăm, că le-amu aflatu în consonanță cu aceleași și esacti.
Turda, 15 Ianuarie 1891.
Petru Roșca m. p. Simeon Popu m. p. Jelinek Henrich m. p.
vice-președinte. Alecsandru Popu Romonțianu m. p. Grigoriu Popu m. p.

Căendarul septemnei.
Januarie. are 31 zile.

Gerariu.	Sorele
1 Februarie Ignat	7. 26 15. 2
2 (+) Intr. Christ.	7. 26 6. 4
3 Blasiu	7. 23 5. 6
4 Veronica	7. 22 5. 7
5 Agata	7. 21 5. 9
6 Dorotea	7. 19 5. 11
7 Romuald	7. 17 5. 12

Căendarul Iulianu

20 + C. P. Eutimie	
21 C. P. Maxmiu	
22 Cuv. Timoteiu și Anast.	
23 S. Mart. Clemente	
24 Cuviosă Xenia	
25 + S. Grig. Teologul	
26 Cuv. Xenofontu	

Ganz seid. bedruckte Foulards fl. 1.20 bis fl. 4.63 p. Met. (ca. 450 versch. Dessins) — versch. roben- und fückweise porto- und zollfrei in's Haus das Seidenfabrik-Depôt G. Henneberg (K. u. K. Hofliefer.) Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 fr. Porto.

Farmacia la „goldenen Reichsapfel.“ **I. PSERHOFER** I., Singerstrasse 15. Viena.

Pilule pentru curățirea sângelui, vechiu cunoscut medicament de casă ușor purgativ, mai înainte numite „*Pilule universale*“, merită cu totu dreptul numirea din urmă, de ore-ce în realitate sunt multe bôle, la cari aceste pilule au dovedit efectul în adevêr escelent.

De mai multe decenii sunt aceste pilule lățite pretutindenea, de mulți medic prescrișe și puține familii se voru afla, la cari aru lipsi o mică proviziune din acest medicament de casă escelent.

Din aceste pilule costă: 1 cutiă cu 15 pilule 21 cr., 1 sulă cu 6 cutii 1 fl. 5 cr., la trimiteri nefrancate cu rambursă 1 fl. 10 cr.

Trimitându-se prețulu înainte costă dinpreună cu espedarea francată. 1 sulă cu pilule 1 fl. 25 cr., 2 suluri 2 fl. 30 cr., 3 suluri 3 fl. 35 cr., 4 suluri 4 fl. 40 cr., 5 suluri 5 fl. 20 cr., 10 suluri 9 fl. 20 cr. — (Mai puțin de un sulă nu se pôte trimite.)

Se face rugarea de a cere pilulele pentru curățirea sângelui anume (espres) ale lui I. Pserhofer și de a observa la aceea, ca etichetele de pe capacul flă-cărei cutii să se provêgute cu subsemnătura I. PSERHOFER, care se află și pe instrucțiune în colóre roșă.

Balsam în contra degerătorei de I. Pserhofer, 1 borcanelă 40 cr., cu trimiterea francată 65 cr.

Sucul Spitzwegerich, în contra catarului, răgușelei, tusei spasmodice etc. 1 sticlă 50 cr.

Alifă americană în contra durerilor rheumatice, 1 fl. 20 cr.

Prăf în contra asudării picioarelor, prețulu unei cutii 50 cr., cu trimiterea francată 75 cr.

Balsam în contra gușilor, 1 sticlă 40 cr., cu trimiterea francată 65 cr.

Esență de viață (Picăturile de Praga), pentru stomach stricat, contra nemisturii etc. etc. 1 sticlă 22 cr.

Minunatul balsam englezesc. 1 sticlă 50 cr., 1 sticlă mică 12 cr.

Prăfuri în contra tusei etc., (Fakerpulver) 1 cutiă 35 cr., cu trimiterea francată 60 cr.

Pomada-Tanochinină de I. Pserhofer, celă mai bun mijloc pentru creșterea părului. Un borcan 2 fl.

Plastru-universal, de profesôr Steudel, medicament de casă pentru rânii, bube etc. 1 borcan 50 cr., cu trimiterea francată 75 cr.

Sare-universală de curățenie, escelentă contra tuturor urmărilor misturii stricate. 1 pachet 1 fl.

Afară de preparatele aci numite se mai află tôte specialitățile farmaceutice indigene și streine, anunțate prin tôte diarele austriace, și la casă, când unele din aceste specii nu s'arū afla în deposit, se voru procura la cerere cu promptitudine și câtă se pôte de eftin.

Trimiterea cu poșta se efectuează grabnică, fiind prețulu trimis înainte, comande mai mari se efectuează și cu rambursă.

Trimitându-se prețulu înainte, (mai bine cu mandat postal) portul este mai eftin, ca cu rambursă. 467,12—11

Ajutor grabnic și sigur

pentru **SUFERINTE DE STOMACH ȘI URMARILE ACESTORA!!**

Mijlocul celă mai bun și eficace pentru mântuirea sănătății, curățirea sucurilor precum și a sângelui și pentru promovarea unei misturi bune este deja pretutindenea cunoscutul și plăcutul

„Dr. Rosa's Lebens-Balsam“.

Acest balsam preparat cu îngrijire din erburile alpine cele mai bune și tămadătoare se dovedeșe ca fôrte folositor în contra tuturor greutăților de mistuire cărele de stomach, lipsa de apetit, rigăele, congestiunilor, haemorholderu etc. etc. În urma eficacității sale a devenit acest balsam acum ună sigură și dovedit medicament de casă populară.

Sticla mare costă 1 fl., mică 50 cr.

Mii de scrisori de recunoștință stau la dispoziția!

FIȚI ATENȚI!!!

Spre a evita înșelătorii, făc pe fiecare atent, că fiecare sticlă cu Dr. Rosa's Lebens-Balsam, care singur numai de mine este preparat după receta originală, este învălă în hârtia grăă albastră, care pörtă în lungul ei inscripția: Dr. Rosa's Lebens-Balsam din farmacia „zum schwarzen Adler“, B. Fragner, Prag, 205—3 în limba germană, boemă, ungară și franceză, și cari sunt provêgute cu alăturata marcă a fabricii luat sub scutul legal.

Dr. Rosa's Lebens-Balsam

Veritabil se pôte procura numai în Depositul principală ală producătorului

B. Fragner,

Farmacia „Zum schwarzen Adler“ Prag 205—3.

În Budapeșta: la farmacia I. von Török. Tôte farmaciile din Brașov, precum și tôte farmaciile mai mari din monarchia Austro-ungară au deposite din acest balsam de viață.

Totu de acolo se pôte avea:

Alifia de casă universală de Praga

(Prager Universal-Haussalbe)

un medicament sigur și prin mii de scrisori de mulțămire recunoscut în contra tuturor inflamațiunilor, rânilor și umflăturilor.

Acêșta se 'ntrebuințază cu succes sigură la inflamațiuni. la stagnațiunea laptelui și întărirea țitelor cu ocaziunea întărcării copilului, la abscese, ulcere, pustule cu puroiu, carbuncule; copturi la unghie, la panariții (ulcerațiuni la degete, la întărituri, umflături, tumorea glandulelor limfatice, lipome etc. — Tôte inflamațiunile, umflături, întărituri se vindecă în timpul celă mai scurt; la casuri însă, unde s'a format deja puroiu absorbă buba și o vindecă în timpul celă mai scurt fără dureri.

În cutióre à 25 și 35 cr.

FIȚI ATENȚI!

De ôrcece alifia de casă universală de Praga se imităză fôrte desu, făc pe fiecare atent, ca singur numai la mine se prepară după receta originală. Acêșta este numai atunci veritabilă, decă cutiórele din metal galbin, în cari se pune, sunt învășurate în hârtia roșă pe care s'află tipărită în 9 limbi explicațiunea cum se se întrebuințeze. împachetate și în cartone vinete — cari sunt provêgute cu marca fabricii de mai susu.

Balsam pentru auđ.

(Gehör-Balsam)

Celă mai probat și prin multe încercări celă mai temeinic medicament pentru vindecarea auđului greu și spre redobândirea auđului perdut. 1 Flacon 1 fl. 324,26—19

ANUNCIU.

Voindă a da o dezvoltare mai mare fabricii mele de postavu, caută un asociat care se aibă cunoscințe întinse asupra fabricării postavului și a flaneli.

Fabrica se află în marginea orașului Buzău, instalată pe un curs de apă cu o putere de 50 de cai. Fabrica posedă avantajele de scutire și încurajare încă pe 14 ani. Doritorii se voru adresa la domnul

IOAN M. GAROFLIDE fabricant de postavu, Buzău.

ANUNCIU.

Pentru vëndări și exploatațiuni de mine, de păduri, precum și în general de lem-nării (ferestrele) intervenză subsemnatul și se rógă a-lu onora cu comande.

ERVIN TOLNAI

Alba-Iulia (Gyulafehérvár)

494,10—6

Fôrte importantă invențiune contra slăbi-ciunei (impotență.)

Pentru Bărbați!

Cu **Potentator** c. r. pat. se vindecă bărbații imediat și durabil, fără urmări, la casuri unde nimic nu a ajutat, chiar cei slăbiți de mulți ani, sêu cei cari a perdut puterea (o cură esternă, plăcută, neiritabilă, garantată de nesupărătore) a se întrebuință 10 minute pe zi. Atestate dela cei mai distinși profesori, recomandațiuni de către medic și mii de scrisori de mulțămire din partea celor ce s'au vindecat radical, recomandă fără interes întrebuințarea **Potentatorului** c. r. pat. Succesul durabil. Trimiterea cu poșta și pachetarea se face în modul celă mai discret. Conținutul și proveniența secretă. **Dr. CARL ALTMANN**, Viena. VII., Mariahilferstrasse No. 70. Broșure se trimiț la cerere gratis și franco. 477,18—8

Nr. 72—1891.

511,1—1

PUBLICAȚIUNE.

Deôrece în decursul acestei ierni se va produce în revierulă de brați ală pădurilor orașenesci și lem-narie pentru clădiri, se provôcă tôtei acei cari au trebunță de asemenea lem-narie, să-si facă comandele pentru cantitatea necesară până în 8 Februarie a. c. la subscrisul oficiu. Brașov. 27 Ianuarie 1891. Oficiul forestier orașenesc.

Museul este în totu decursul zilei iluminat.

Pentru prima ôră

este aci de vëndut

Piēta mare, în prăvălia din tērgulă boteloru No. 22 interesantulă

MUZEU

anatomic, patologic și etnologic, stabil în Budapeșta, în care se pôte vedea la figură din cêră în mărime naturală metodul de vindecare ală renumitului profesor berlinesu **Dr. Robert Koch**, precum și **busta lui în mărime naturală.**

Acest muzeu cu totulă din nou arangiat este unic în felul sêu și conține ună mare număr (250) de preparate instructive și științifice în mărime naturală. Dezvoltarea omului începând dela embrio până la nascere.—Tôte casurile de nascere. Bôle interne și esterne. Difteritis demonstrată la 3 băei în etate de șese ani. Schimbarea stomacului la beți, precum și tôte catarale ale stomacului. Bôla din cauza trichinelor la bărbați și femei. Corpuri despicate vertical în modu anatomic, în mărimea naturală și diferite operațiuni. Tôte bôlele de ochi și operațiuni.

Celă mai nou: **INFLUENZA.**

Prea onorat public! N'am crutată nici cheltueli, nici osteneșă spre a putea arăta p. t. publicu unu științific și instructiv Muzeu. Tôte preparatele sunt lucrate de cei mai renumiți clinici și profesori în Paris, Dresda, Lipsca și St. Petersburg într'unu mod adevărat artistic, intocmai după natură, astfel, ca ceva la fel nu s'a mai vëndut până acum.

Intrarea este ertată numai la persoane cari au trecut etatea de 18 ani.

PREȚULĂ INTRĂRII 30 cr.

Muzeul este deschis în tôte zilele dela 8 ôre dimineță până la 9 ôre sêra atăt pentru Domni cât și pentru Dôrne, cu excepția Vinerii, în care zi dela 1—9 ôre sêra potu intra numai Dôrnele.

Pentru o numerosă cercetare se rógă cu distinsă stimă

Martin Fényes, proprietarul.

508,3—2

Museul este în totu decursul zilei iluminat.

ANUNȚ.

DENTISTUL DR. GUST

ține consultațiuni dela 9—12 și dela 2—5 ôre

TĚRGULĂ PÔMELORĂ No. 93

Scôțerea dinților cu și fără de narcosă.

Plombarea dinților cu Cementu, argintu și aur.

Dinți artificiali.

456

Avisu d-loru abonați!

Rugăm pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunei să binevoiască a scrie pe couponul mandatului postal și numerii de pe fâșia sub care au primitu țiarulă nostru până acuma.

Domnii, ce se abonéză din nou, să binevoiască a scrie adresa lămurit și să arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.“